

ՐԱՏԵՒԻՄԱ

THE RAHNUMA

Telephone: Ashland 1461

A BI-WEEKLY PAPER

Annual Subscription \$2.50

Published by H. K. Krikorian, 180 Lexington Ave., New York, N. Y.

Entered as second-class matter August 15, 1924, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of March 3, 1879

Vol. IX, No. 27, August 20, 1927

Ճիւղ 9, Նո. 27, Օգոստոս 20, 1927

ՊԷՆՏ Ի ՄԱՌՍՈՒՍԼԱՐ

ԹԻՒՐԿԻՐԻՆ ՁԻՆԻՅԱԹՐ

Մէջաւորը պու սօն իքի նուսխէմիդտէ տէրծ էյլէտիյմիդ «Մուսթաֆա Բէմալըն Բիթապը» նամ էսէրտէ Թիւրքլէրին շիմտիքի զիհնիյաթընա տաիր պազը նօզթալար նազարը տիդգաթըմըզը ճէլպ էթսէ կէրէք տիր:

1. Տիմ իլէ հիւքիւմէթ արասընտաֆի ալագա: Թիւրք հիւքիւմէթի էվլէլէի հալընտա՝ տիմի պիր միւհսսէսէ իտի: Տին ի իսլամ վէ շէրիաթը Մուհամմէտիյէ հիւքիւմէթին էսաաընը թէշքիլ էտէր վէ միլլէթ ի հաքիմէ Միւսլիմանլարտան իպարէթ իտի: Հիւքիւմէթ իտարէսինտէ պուլունան Սուլթան այնի վազթտա հազրէթ ի փէյզամպէրին խալէֆի վէ Միւսլիմանլարըն իմամը իտի: Պինաէն ալէյհ հազիգի Օսմանլը թէպաա միւսլիմանլարտան իպարէթ օլուպ զայր ի միւսլիմ էհալի բայա իտիլէր, էանի անլէր հազիգի սիթիզըն օլմայըպ, օլսա օլսա «էմանէթ Ուլլահ» իտիլէր, պինաէն ալէյհ անլէր քէնտի ըրզ, նամուս վէ սէրվէթլէրին մուհաֆազայա սէլահիյէթտար օլմայըպ, պունլարը քէնտիլէր իշլին Ալլահ աշգընա Միւսլիմանլար մուհաֆազա էտէճէլէր, վէ պիթթապի մուհաֆազայա լուզում կէօրմէլլէրսէ անլէրէ քէնտիլէր, էանի Միւսլիմանլար սահիպ օլաճազլար իտի:

Վէ իշթէ Թիւրքիատա գայր ի միւսլիմ էհալինին տիւշար օլտըզը ֆէլաքէթլէրին պէլլի մէնպաը պու էանլըշ ֆիքը իտի: Անլէր քէնտիլէրէնտիլէրին ըրզ, նամուս վէ սէրվէթլէրին

հազիգի սահիպ վէ հաֆըզը օլտըզլարընը էանի սիյասի հիւրրիյէթլէրին տիւշիւնմէյէ վէ թալէպ էթմէյէ պաշլալընճա աաը վէ խայըն աաա էտիլիպ, էօյլէճէ տէ անլէրլէ մուհամէլէ էտիլտի:

Նօլայտը Թիւրք գօնշուլարըմըզ պու խաթալարընը պունտան էարըմ աար էվլէլէ քէշֆ վէ իսլահ էթմիշ օլալար իտի:

2. Շարգ վէ Ղարպ մէտէնիյէթի արասընտաֆի ֆարգ: Պու կիւհ Թիւրքլէր կէօրիւյօրլար քի պիր էհալի պիր թազըմ թէպտիլ օլմազ նուֆուզա մալիք էվլամիր վէ գափաիտ իլէ իտարէ օլունուր վէ թապիի գաիտէլէրին վէ ճէվէլան էտէն ահվալը ալէմին մաթլուպաթընա տօզրու քէօր վէ հիսսիզ պուլունուրսա, օ էհալի թէրազըզ էտէմէզ: Ղարպ մէտէնիյէթի ուլումը թապիիյէնին միւթալէասը վէ ֆէննի մէսլէքին թաթալըզըյա շիմտիքի մէվգիլինէ էէթիշմիշ տիր: Ինսան անանաթ էսիրի օլուր վէ քէնտիլ ազլընը գուլլանմատան իսէ գաաթմ միւր շիտլէրին էվլամիրինէ քէօր քէօրլունէ թապի օլուրսա տար պիր գաֆէս իշլինէ հապս էտիլմիշ պիր գուշ կիպի գապիլիյէթլէրի նէմա պուլմազ պիր հալա կէլիր: Էվրօփա ազլի հուրրիյէթէ մէյտան վէրիպ ալայիմ ի թապիիյէյի վէ էհալինին իհթիյաճընը վէ անլէրտէ ճարի օլան գափաիտի միւթալէա էթտիքէ թէրազըզ էյլէտի: Իշթէ Շարգ իլէ Ղարպ մէտէնիյէթինին ֆարգը պուրատա տըր:

Պու կէշէն ասրտա Թիւրքիանըն պէօյիւք խաթալարընտան պիրիսի տէ պուրատա օլտու: Շարգ իլէ Ղարպ պիրի պիրինէ Թիւրքիատա թէմաս էթտիյինտէ զայր ի Միւսլիմ էհալի

տէրհալ պու սըրրա վազըֆ օլուպ եէնի մանա տա մէքթէպլէր աշտըլար: Էվրօփայա, Ամէրիկայա կէնճլէր կէօնտէրիպ անլէրին թալիմ ու թէրպլիյէ ուսուլլարընը էօյրէնտիլէր վէ քէնտի էվլատլարընա օլ ուսուլլարտա թէրպլիյէ վէրտիլէր: Թիւրքլէր իսէ, «Պու կեալըր իշի տիր, Միւսլիմանլար պունա միւսթաճ տէյիլ տիր, Գուրանը էօյրէնէն հէր շէյի էօյրէնմիշ օլուր», տէյու պու եէնի ֆիքրլէրէ, պու եէնի հարաքէթլէրէ պիգայտ պուլունտուլար: Վէ զայր ի Միւսլիմ էհալի պու եէնի եօլտա թէրազըր էթտիքճէ Միւսլիման էհալի տէ օլ եօլա սալիք օլմատան իսէ անլէրէ հասէտ կէօղիլէ պազմաղա թէճըրիպէ օլունտուլար: Պիր միւնասէպէթլէ էտիպէ Հալիտէ Հանըմ պիգէ «Էրմէնլէր մէքթէպլէրի իսլահ էտիպ էհալիյէ եիւքսէք թէրպլիյէ վէրերքէն Թիւրքլէրին օլ թէրպլիյէտէն մահրուճ գալմալարը խօշ նէթիճէ վէրմէզ» տէմիշ իտի:

Շիմտի Թիւրքլէրին կէօղիլ պու հազիգաթա աշըլմը. լաքին էյ վա՛հ քի Թիւրքիա էհալիսինէ թաղմինի նազապիլ պիհիսապ զիյանը պատի օլտըգտան սօնրա:

Նօլա՛յտը, Թիւրք գօնչուլարըմը պու պէօյիւք հազիգաթա զայր ի Միւսլիմ գօնչուլարը իլէ պէրապէր ույանմը օլալար իտի:

3. Տիմ վէ Միլիյէթ: Պու կիւնլէրտէ Թիւրքլէր զարպ մէտէնիյէթինտէ իլէրի կիտէլիմ վէ տինի հիւքիւմէթտէն ալըրալըմ տէր իքէն, միւլի հայաթտա տինի պիւսպիւթիւն թէրք էթմէյէ թէճըրիպէ օլունուլար: Ձանն էտիյօրլար քի տին տէտիյին անճազ ախրէթ իշիւն լազըմ տըր վէ ճիւմլէ տինլէր անճազ պիր թազըմ իլահի էմրլէր վէ շէրիաթլար իլէ տուրուլար: Պինաէն ալէյհ շիմտիլիք ճիւմլէ տինլէրի տէ շիմտիքի մէտէնիյէթէ ույմազ պիր թազըմ իթիգատաթ ը պաթըլէ քիւմէսի տէյու միլլի հայաթտան իիւրաճ էթմէյէ չալըշյօրլար: Պիգճէ պու մէվգի հանըլը տըր: Քրիսթիանլըգ սատէ հալինտէ պու թարիֆէ ույմայան պիր տին տիր: Օնտա նէ սիյասի պիր թէշքիլաթ վար, նէ տէ մազթու պիր թազըմ շէրիաթլար վար: Օ պիգի սէվէն Ալլահա իման էտիպ անը սէվմէյի վէ պու մուհապպէթլէ ատէմլէրի սէվէրէք հայաթըն հէր պիր տաիրէսինէ պու մէպտէյի թաթպըգ էթմէյի թալէպ էտէր: Պիր գալմ ուլում ը թապիլիյէնին միւթալէասընտա իսթէտիյի գատար իլէրի կիթսին, իւնսի հայաթը էն մա-

գուլ սուրէթտէ իսլահ էթսին, հիւքիւմէթի իսթէտիյի շէքլտէ իտարէ էյլէսին. անճազ քի հէփ պուլարը մուհապպէթլէ իճրա էյլէսին: Հէր ֆէրտ պու տիւնետա գօնչուլարընը գարտաշը կիպի սէվսին վէ ախրէթէ կիտէրքէն քէնտինի սէվէն վէ քէնտինին սէվտիյի Ալլահա կիտէճէյինէ էմին օլտուն: Պէօյլէ պիր տին հէմ զարպ մէտէնիյէթինտէ հէմ հէր հանկի պիր միլլէթին հայաթընտա իսայրը պիր գուվվէթ օլապիլիր:

Թիւրքլէր Քրիսթիանլըգ հազընտա տիւլիւրիւքէն նէ Միւսլիման խօճալարտան ալտըգարը թէսալվուրլարա նէ տէ Քրիսթիանատտ օլունան նիշէ գալմալարըն կէօսթէրտիքլէրի տինի թէշքիլաթա եափըշլապ գալմալը տէյիլ տիրլէր: Քրիսթիանլըգըն միւճիտի օլան Քրիստոսըն հայաթ վէ թալիմինէ միւրաճէաթ էտիպ անը քէնտիլէր միւթալէա էթմէլի տիրլէր:

Քեաշքի պիգ Քրիսթիանլար Քրիստոսըն տինինի հազիգի սատէլիյի իլէ Թիւրքլէրէ կէօսթէրմիշ օլա իտիք:

4. Մէտէնիյէթին իւշ մէպտիլէրի: Թիւրք գիհնիյաթը Փարզ էտիյօր քի էվրօփա մէտէնիյէթի իւշ նէվ մէսլէք թազըպ էտիյօր, հազգ, մէս. Ֆրանսա, մէնֆաաթ, մէս. Ինկիլթէրա վէ գուվվէթ, մէս. Ալմանիա: Էվրօփա մէտէնիյէթի պունլարըն պիրինճիսինէ էհէմմիյէթ վէրմէյիպ՝ մէնֆաաթ վէ գուվվէթ մէսլէքինտէ եիւրիւլար: Իմտի Թիւրքլէր տէ տիւլիւրիւլար քի քէնտիլէր տալի էվրօփա մէտէնիյէթինտէ իլէրի կիթմէք իշիւն հազգ մէսլէքինէ էհէմմիյէթ վէրմէյիպ մէնֆաաթ վէ գուվվէթ մէսլէքիյլէ միլլի իլէրինի իտարէ էթմէլի տիրլէր: Պիգճէ պունտա եանըլըլար: Միլլի հայաթ իշիւն գուվվէթ լազըմ, միլլի մէնֆաաթը թէէմին էթմէյէ չալըշմազ վաճիպ տիր. լաքին հազգ վէ պիրատէրլիք մէպտէսի պու իքինին արգասընտա տուրմաղսա հիշ պիր միլլէթ հազիգի թէրազըլը թէէմին էտէմէզ վէ շիմտիյէտէք օլտըլը կիպի ֆէլաքէթ վէ ուգուպէթլէրտէն սալիմ օլամազ:

Յ. Գ. Գ.

Քրիսթիան Քրիսթիան Քրիսթիան Քրիսթիան

Պու սէնէնին Օգոստոս Յտէն 21ինէտէք Լօգէնտէ Քրիսթիան քիլիսէլէրտէն կէլմիշ 500 գատար մուրախիսալար պիր Գօնֆէրանս եա-

վերջորևար : Պոլսեան Եկեղեցի 1910տա իւր տէֆա
օլարադ էտիսպուրկտա պէօյլէ պիր դօնֆէրանս
ազտ էտիլիպ Բրիսթիան քիլիսէլէրին իթթիհա-
տը իչիւն տիւղիւնիւմիւն իտի : Պու քէրրէ աչնի
մազսէտ իչիւն միւղաքէրէ իճրա էթմէք իւզրէ
Լօզէնտէ ազտ էտիլէն Գօնֆէրանստա 26 մէմ-
լէքէթլէրտէն վէ 100 դատար քիլիսէլէրտէն
կէօնտէրիմիւն օլան 500 մուրախիսասլար հազըր
պուլունուլօր :

Գաթօլիք քիլիսէ պոլնա մուրախիսաս կէօն
տէրմէտի : Անըն ճէվապը շու օլտու քի Բրիս-
տոսըն եէկեանէ վէ հազիդի քիլիսէսի Բօմա քի-
լիսէսի օլտուղու հալտա անըն գափուլարը ճիւմ
լէ իչիւն աչըդ տըր : Վէ պիւթիւն Բրիսթիան
ալէմինին Բօմանըն աղըր իչինտէ պիր չօպան
պիր սիւրիւ օլմասը Փափա հազրէթլէրինին
ճիտտի արգուսը տըր :

Տիկէր քիլիսէլէր պու տալէթի գապուլ
էթմէյէրէք քէնտի արալարընտա նէ կէօնէ պիր
իթթիհատ հասըլ էտէպիլէճէլէր տէյու աիւ-
ղիւնմէք իչիւն դօնֆէրանսը ազտ էյլէմիւնիւն
տիր :

Պու դօնֆէրանսա Օրթօտօքս, էրմէնի,
Սիւրիա, վէ սաիր Շարգ քիլիսէլէր տախի իւ-
թիւրաք էյլէմիւնիւն տիր :

Պոլսեան իբի սէնէ Եկեղեցի Սթօքհօլմտա եի-
նէ քիլիսէլէրին իթթիհատը իչիւն պիրիքմիւ
օլան դօնֆէրանստա, «Հալաթ վէ խըտմէթ» ի-
չիւն իթթիհատ մէսէլէսի միւղաքէրէ մատտէ-
սի օլմուչ իտի : Պու քէրրէ դօնֆէրանս տահա
նաղիք պիր մէսէլէ իլէ օղրաշաճադ տըր, եա-
նի «Իման վէ կարգ» : Պու Փարգըր քիլիսէլէրին
պիր իման իզրարը գապուլ էթմէլէրի վէ բու-
հանի մէմուրլարըն սէլահիյէթիւն տաիր միւթ
թէհիտ պիր մէսէլէ իթթիսադ էթմէլէրի գա-
պիւլ մի տիր :

Մալիւմ օլտըր իւզրէ պու կիւն Եպիսկոպո
սական քիլիսէ վէ Շարգըն տիկէր քիլիսէլէրի
Փրօթէսթան քիլիսէլէրինին բուհանի մէմուր-
լարընըն սէլահիյէթիւն գապուլ էթմէլէրի :
Պու պապտէ պիր միւթթէհիտ մէսէլէ թուրու-
լապիլիւր մի : Քիլիսէլէր պիր պիրլէրինին ա-
յին ու մէրասիմինէ գարըշմալարադ, իթիգատ
վէ սէլահիյէթմէ միւթթէհիտ պիր գէմին պու-
լապիլիւրլէր մի, պու մէսէլէյի միւղաքէրէ է-
տէճէլէր տիր :

Եօթը խորհուրդլարըն պաղիսինի պրազըպ
վաֆթիդ վէ Հաղորդութիւն հազըրնտա մուլա-

յէն պիր Փիքըր թէշքիլ էտէպիլէճէլէր մի :

Գիթապ ը Մուգատտէսին իսթիմալընա տա
իր պիր անլայընա կէլէճէլէր մի :

Նիկիա վէ ըէսուլի իման իզրարլարը իւզէ-
րինէ իթթիֆադ էտէպիլէճէլէր մի :

Եպիսկոպոսականլարըն Եպիսկոպոսլարը
վէ Երիցականլարըն Երէցլէրի վէ Ժողովական-
լարըն վաղլարը իչիւն միւսավի պիր գէմին պու-
լապիլէճէլէր մի :

Պիր մահալտա պուլունան վէ Փարգըր յա-
րանուանութիւնա աիտ օլան քիւշիւք քիլիսէլէր
պիր մահալլի քիլիսէ թէշքիլ էտէպիլէճէլէր
մի :

Պու մէսէլէլէրմէ միւթթէհիտ պիր գէմին
պուլմադ Փիլվազը փէք կիւն պիր իչ տիր : Լա-
քին պաղալըմ պուլնլարը նասըլ իտարէ էտէ-
ճէլէր վէ նէ տէրէճէ պիր մուլաֆֆադիյէթ
պուլապիլէճէլէր տիր :

ՌԻՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՏՈՒԱՅԱ ՏԷՎԱՄ ԷՏԻՆԻՉ

Կէչէնտէ պիր գաչ կէնճլէր իլէ դօնուշուլօր
իքէն, արալարընտան պիրի. «Պիդ կէնճլէր հա-
գիդաթէն տինսիդ իմանսըդ իդ» տէտի : Պէն ան-
լէրէ, «Ուսլըր, տինսիդ իմանսըդ տէյիլ սինիդ.
Փաղաթ Ալլահլէ միւղաղաթ էտէմէյէճէք գա-
տար մաղրուրսընըդ, եախօտ Ալլահա թէչէք-
քիւր վէ տուա էտէճէք գատար հալիմ տէյիլ
սինիդ» տէտիյիմտէ, անլէր պիր ճինս իզրար
էտէն թէպէսսիւմլէ կէօղլէրինի եէրէ տիքտի-
լէր :

Եկեղեցի պէն չօգ գօրգարըմ քի միլլէթիմի-
զին կէնճ օղլան վէ գըղլարընըն պիր պէօյիւք
ղըսմը իպատէթէ կիթմէլէրինէ վէ հաթթա քի-
լիսէ վէ շիրքէթլէրէ ազա օլմալարընա բաղմէն
երինէ տուասըդ էօմիւր կէչիրմէքտէ տիրլէր.
պախուսուա Ամէրիգատա հիչ իպատէթէ կիթ-
մէյէնլէրտէ ազ տէյիլ տիրլէր :

Սէվկիւլիւ կէնճ օղլան վէ գըղլարըմըդ պի-
լիրիմ քի սիդ սաատէթ, միւսթաղպէլի թէէմին
էթմէլէրի արալօրսընըդ. էօյլէ իսէ Ալլահա
վէ տուալա ինանընըդ : Պու տիւնեալա կէլէնլէր
արասընտա էն պէօյիւք գաթ, իպն իւլ ինանս
տըր, անա իմթիսալ էտիիդ : «Թէնին իտմանը

աղ չէյէ ֆախտէլի տիր, լաքին թագվա հէր շէյէ ֆախտէլի տիր, գիրա անտէ շիմտիքի վէ կէլէնէ Կայաթըն վատը վար:» Ինանարագ տախմա տուա էթմէյի ատէթ էտէն քիմսէ հիչ պիր տէֆա գարանլըզ վէ շաշգընլըզ իչինտէ գալմաղ: Անլէրտէն նիչէլէր ճինս ճինս էլէմ վէ քէտէրէ միւլթէլա օլապիլիւր, ֆագաթ էն ֆէնա վագըթտա տախի, օ՝ իւմիւտլէրի օլմայան թաի ֆէլէր կիպի էօքսիւզ օլմատըղընը վէ հէր հալ ու մահալտա քէնտինի իտարէ վէ հիմայէ էտէպիլէն պիր ֆէտէրէ մալիք օլտուղունու պիլիւր: Գարանլըզտա գալմըչ վէ գօրգուսընտան աղլամագտա օլան պիր չօճուզ՝ վալիտէսինին, «Գօրգամ պուրատա իմ, կէլիյօրում» կիպի սէօզլէրինտէն միւթէսէլլի վէ միւթմէյին օլտուղու կիպի, միւմին տախի հաթթա զըլլ Ը մէվթ տէրէսինտէն կէչէրքէն տախի գօրգամաղ: Էվվէլա, Ալլահըն մէլէքիւթիւնէ մալիք օլմագ հիչ քիմսէյի պու տիւնեանըն պէրէքէթլէրինտէն մահրում էթմէյ: Է՛յ Ալլահըն օղուլ վէ գըզլարը օլմագ իչին տալէթ օլունմուչ կէնճ տօթլար, տալէթի գապուլ էտիպ տուայա պաշլայընը: Տուա էթմէք սիզին գանն էթտիյինիզ կիպի սէֆիլիք վէ պիշարէլիք նէթիճէսի տէյիլ տիր. եախօտ տուա էթմէք գալալլըլարա եա տա պիր թագըմ թալիմի վէ փարասը աղլարա մախսուս պիր շէյ տէյիլ տիր: Քիթապ Ը Մուգատտէս վէ Քիլիսէ թէվարիսինէ միւրաճաթ էթտիյիմիզտէ, էն պէօյիւք զաթլարը էն չօք տուա էթմէքտէ պուլուրուզ, մէս. Մուվսէս վէ Յեսու էն պէօյիւք ճէնէրալար իտիլէր: Դաւիթ վէ Սողոմոն, օլ ասըն էն զէնկին վէ էն ալիմ մէլիքլէրի իտիլէր: Սամուէլ վէ Տանիէլ, էզրա վէ Նեեմիա քէնտի ասը վէ միլլէթլէրինին էն պէօյիւք զաթլարը իտիլէր: անլէրին ճիւմլէսի տուա էտէն քիմսէլէր իտի: Ահտ Ը Ճէտիտ ատէմլէրի արասընտա Յիսուս վէ Պօղոստան պէօյիւք պիր զաթ կէօրմէյօրուզ. անլէրին իսէ վագըթլարընըն պէօյիւք գըսմը տուա իլէ կէչմիչ տիր: Միլլէթիմիզ արասընտա խուսուսի պիր թագըմ պէօյիւք զաթլար գիքր օլունուր, մէս. Լուսաւորիչ, Խորենացի, Շնորհալի վէ Նարեկացի կիպի, անլէրին պէօյիւք լիւյիւնիւ իզահ էտէն էն պէլլի ալամէթ անլէրին Ալլահլէ օլան միւշարէքէթլէրի իտի. Նարեկ Քիթապը պու հագիգաթըն տէհրլէրճէ եաշամըչ վէ իլ էլ էպէտ եաշայաճագ օլան սանէմի տիր: Պու կիւն տուայա էհէմմիյէթ վէրմէյէն

քիմսէլէր՝ օլ տուա էօմրիւ եաշայանլարտան տահա ազըլլը վէ տահա էյի քիմսէլէր տէյիլ տիրլէր:

Սամուէլ փէյղամպէրին վալիտէսի Աննա, Յովհաննէս Մկրտիչին վալիտէսի էլիզապէթ Յիսուսըն վալիտէսի Մարիամ, Տիմօթէոսըն վալիտէսի Եւնիքէ վէ Օգոստինոսըն վալիտէսի Մօնիքա՝ տուա էտէն կիւզէլ վալիտէ նիւմունէլէրի տիրլէր: Պէօյիւք միւսլիհլէր, պէօյիւք ինթիպահ վալիլէրի՝ իսթիմալ էթտիքլէրի էն գուվվէթլի վասիթանըն տուա օլտուղունը տախմա սէօյլէմիչլէր տիր:

Էֆէնտիմիզ «Տաիմա տուա էտիպ օսանմամագ կէրէք իտիյինի» թալիմ էյլէտի, «Վէ հէր տիլէյէն ալըր՝ արայան պուլուր՝ վէ գափույուլ չալանա աշըրաճագ տըր» տէտի:

Պէօյիւք ումուր պաշընտա օլանլարտան կլտուրսթօն վէ Ապրահամ Լինքըն կիպի նիչէլէր տուա էտէն վէ տուայա էհէմմիյէթ վէրէն քիմսէլէր իտիլէր:

Ինկիլիզ միլլէթի թարիխինտէ էն պէօյիւք գատըն Վիգքօրիա Գրալիչա իտի, պու գաթ 1819տա տօղմուչ վէ փէք քիւչիւք իքէն վալիտէյնտէն մահրում օլարագ միլլէթին պիրիճիք հիւքիւմտարը քէնտիսի գալմըչ իտի: 18 եաշընը պիթիւրէնէ գատար վասիլէր վասիթասըլլա իտարէ օլունուպ 1837տէ 18 եաշընտա ըհմէն գրալիչա թանըլտը, վէ տիւնեանըն պիր բուպու, եանի 400 միլիոն ինսանլարըն իմփիւրաթօրիչասը օլուպ օլ նէճիպ Ինկիլիզ միլլէթինի 64 սէնէ իտարէ էյլէտի: Իշթէ պու գատըն իտի քի Աֆրիգատան կէլիպ՝ Ինկիլիզ միլլէթինին օլ եիւքէք իզպալ ու սաատէթինին սըրընը սօրան էլէիյէ ճէվապէն պիր կիւզէլ ճիւտի Քիթապ Ը Մուգատտէս թագտիմ իլէ. «Պու Քիթապը հիւքիւմտարընա կէօթիւր. իշթէ պիզիմ թէգատտիւմ վէ իզզ ու շէրէֆիմիզին սըրը պունտա տըր» տէմիչ տիր: Վիգթօրիա Գրալիչա թա սէպալվէթինտէն Ալլահըն Քէլամընա հիւքիւթ էտէն, պէօյիւք քիւչիւք ճիւմլէ ումուրտա Ալլահըն միւտախէլէսինի գապուլ էտէն, տուայա ինանան վէ օլ պէօյիւք ումուրտա տուայը իսթիմալ էյլէյէն պիր զաթ իտի: 18 եաշընը թէմամլատըղը կիւնիւն կէճէ եարըսընտա պիր պէօյիւք մէմուր, քէնտիսինէ, արթըզ վասըլար իտարէսինտէն չըգտըղընըն վէ միլլէթին ըհմի գրալիչասը թանըլտըղընըն խապէրինի կէթիւրմիչ իտի: Միլլէթին օլ պէօ-

յիւր միւր շիտիներ իւթիֆաթլա գապուլ էթտիբ-տէն սօնրա, միւշարիլէհէ տէօնիւպ, «Պէնիմ ի-լէ պէրապէր տուա էթմէք իսթէ՛ր մի սին» տէ-միշ տիր: 18 եաշընը հէնուզ պիթիւմիշ պիր գըզ, տապէթ օլունտուզը օլ պէօյիւք ումուր-տա Ալլահսըզ պիր շէյ եափամայաճաղընա գան մըշ օլարադ էն իւք տուայա միւրաճաթ էյ-լէտի վէ քէնտինէ խապէր կէթիւրէն օլ պէօյիւք մէմուրա պէրապէր տուա էտէլիմ տէմէյէ ու-թանմատը: Իմտի է՛յ վաթանտան ճիտա տիւշ-միւշ՝ վէ հէր թարաֆա սէրփիւմիշ սէվկիւլիւ գըզլարըմըզ, սիդինտէ սիզէ կէօրէ ումուր վէ կիւճլիւքլէրինիզ վար տըր, իմտի գըալիւշա կի-պի սիզ տէ տուա իմթիյաղընը իսթիւմալ վէ Ալ-լահն լութֆ ու տէլալէթինի իսթիւրհամա պաշ լալընըզ:

Տիւնեատա թէլէղրաֆլէ խապէր՝ 1844տէ պաշլատը, իւք թէլէկրաֆ Ուաշինկիթըն իւք Պալթիւմուր արասընտա չէքիւտի, վէ թէլէղ-րաֆլա եազըլան իւք լուզէթլէր «Պունու Ալլահ քէնտիսի եափտը» լուզէթլէրի իտի, վէ միւխ-թէրի Ամէրիգալը Սամուէլ Մօրս իտի: Սամուէլ Մօրս պու իշին թէճրուպէսի գէմանընտա քէն-տի օլանընըն սօն սէնթինէ գատար տիւքէթմիշ իտի, վէ հիւքիւմէթտէն օ իշին իքմալը իշիւն 30,000 տօլարըզ պիր թախսիսաթ թալէպ էթ-միշ իտի: Պէլէտիյէ հիյէթի միւզաքէրէ սալօ-նունա պիրիքտիյինտէ Սամուէլ տախի կիտիպ սէյիրճիլէրէ մախսուս օլան եէրտէ պիր քէօ-չէտէ օթուրտու: Մէճլիս թէշքիլ օլունուպ պիթ չօզ մատտէլէր միւզաքէրէ օլունտու, հէման հէման տաղըմադ վադթը եազլաճըշ իքէն հա-լա քէնտիսին թազտիմի մէյտանա կէլմէմիշ ի-տի: Սամուէլ պիր տէրէճէ միւքէտտէր օլարադ գալըզ պէլինէ կէլտի վէ Ալլահն հուզուրունա չէքիլէրէք թէքմիլ թէվէքքիւլ վէ կէրմի իւք պու իշի միւմքին գըլմասընը իսթիւրհամ էթ-տիքտէն սօնրա իթմինան ը գալպ իւք եաթաղը-նա կիթտի: Օլ սապահ ալէսասահար Սամուէլ Մօրսըն գափուսու չալընտը: Կէլէն՝ Օրիորդ Աննա էլուըրթ իտի: Մէրգումէ իսթիւրաթ տաիրէսի միւֆէթթիշինին գըզը իտի: Գըզ իշէ-րի կիրէր կիրմէզ, «Փրօֆէսօր կէօզիւն ալտըն օլուն, թալէպին գապուլ օլունտու, սէնին ի-շիյին իքմալը իշիւն 30,000 տօլար թախսիսաթ էտիլտի» տէտի: Մօրս՝ խանըմ գըզա միւթտէսի վէ իշթիւրաք ը հիսսի իշիւն թէշէքքիւր պէյան էթտիքտէն սօնրա կէօզլէրի մէսէրէթ կէօզ եաշ

լարը իւք տօլու օլարադ իշէրի կիրիպ՝ ազըլ վէ գալպլէրի իտարէ էտէն Ալլահ համո ու սէնա էյլէտի: Պու պէօյիւք գաթ Ալլահ վէ տուանըն թէէսիրինէ ինանան վէ տուա էտէն պիր գաթ իտի:

Է՛յ տիւնեանըն միւթէրադգի վէ մէտէնի միլլէթլէրի արասընա տաղըլմըշ իշկիւզար վէ զայրէթլի կէնճլէրիմիզ, արասընտա պուլուն-տուղունըզ միլլէթլէրին պիր թազմ Փաիտէսիզ վէ հազիգաթա մուզիւր ատէթ վէ մօտալարընը թազլիտ էթմէքտէն իսէ, Սամուէլ Մօրս կիպի-լէրին, տինի վէ Փաիտէլի ատէթլէրինէ իմթի-սալ էտինիզ, թա քի սիզտէն էճնէպի տիր տէ-յէրէք պիր ճինա նէֆրէթ կէօսթէրիպ սիզտէն ուզազլաճադ իսթէյէն եէրլիլէր «սիդին էյի ամէլլէրինիդի կէօրէրէք՝ էվվէլէրլէր սօնրաքի, վէ սօնրաքիլէր էվվէլէր օլտու, տէմէյէ մէճ-պուր օլուպ՝ սէվամի Փէտէրինիդի թէմճիտ է-տէլէր:

Հ. ԿԵՕՎԳԱԼԱՅՃԵԱՆ

ԻՆԹԻՅԱՐԼՂՂՆ ԱԼԱՄԵԹԻ

Իսթիյարլըղըն էն պէլի ալամէթի սէնէ-լէրին սալըսը, ֆիզիզի գուվլէթլէրին գէվալ պուլմասը եախօտ հասսէլէրին զաիֆլէնմէսի տէյիլ, անճադ պէօյիւք մէսէլէր իշիւն շէվգ վէ հէրարէթին գէվալ պուլմասը տըր:

Վազաա կէնճլիյին շէթարէթի կէչտիքճէ ինսան՝ էվվէլճէ մէրադ վէ զայրէթինի ճէլպ էյլէյէն նիշէ մէսէլէլէրտէն սօղուր վէ կէնճլէ-րին անլէրի էլէ ալըպ իլէրի սիւրմէլէրինէ լու-ղում հիսս տր: Լաքին եինէ տէ օլ պէօյիւք մէ-սէլէլէր իշիւն մէրադ էտէր վէ անլէր իշիւն շէվգ հիսս էտէր: Ճազաթ պու շէվգ ու հէրա-րէթ տէ կէչէրսէ ատէմ արթըզ հազիգաթէն իս թիյար օլմուշ օլուր: Վէ իսթիյարլըղըն էն պէլի ալամէթի պու հալ տըր:

Տանթէ՝ «Ինֆէրնօ» նամ շիրինտէ էօլիլէր տիյարընա օլան զիյարէթինի թարիֆ էտէր ի-քէն օրատա պաղը քիմսէլէրի կէօրէրէք, գուլա-տէյիլ իզ. վէ միւզալազալար Միսիսիփի սէյլ-Ֆլօրէնա շէհրինտէ կէօրմիւշ իտիմ, պունլար պուրատա նէ կէզիյօրլար» տէյու սիւալ էտէր: Գուլաղըզ ճէվապէն, «էվվէթ, լաքին սէնին Ֆլօրէնստէ կէօրտիւլին՝ անլէրին ճէսէտի ի-տի: Անլէրին բուհլարը չօզտան էօլմիւշ իտի: Անլէրին պուրատա էօլիլէր տիյարընտա պու-

լուծմասքնն սըրը իշթէ պու տըր» տէտի:

Ասլ իխթիյարըզ հայաթտա բուհըն հօլմէ-
սի տիր: Իմտի էկէր տէվամը կէնճլիյի հըֆզ
էթմէք իսթէր իսէք էպէտի կէնճլիք բուհուհը
տիրի սագլամալը իզ: Գ. Մ. Ս.

ՍԷՅԼՏԷՆ ՍՕՆՐԱ ՍԱՊԱՆ

Կէչէն պահարտա պէօյիք Միսիսիփի նէհ-
րի ճօշուպ էթրաֆընտա պուլուհան արաղիյի
պաստը. վէ էհալի տէհչէթլի պիր զիյանա
մարուղ օլտուլար իսէ տէ, սէյլ չէքիլի չէքիլ-
մէզ էհալի իշէ պաշլալարազ արաղիյի զէր էթ-
մէյէ, երնէ փամուզ վէ սաիրէ էքմէյէ պաշլա-
տըլար, վէ չօզ կէչմէզտէն օլ սէյլ պասմը շլան
արաղի էվլէլքինտէն մէպղուլ հասըլար վէր-
մէք իւղրէ եէչէրմէյէ պաշլատը: Էհալի օլ պէօ
յիւք սէյլտէն եըգըլմը իտիլէր, լաքին մէֆ-
թուր օլմայը տէհհալ ալաղա գալըտըլար, վէ
էվլէլքինտէն զիյատէ գուվլէթ քէսպ էթմիշ օ-
լան թօփրաղա չիֆթ վէ սապան իլէ հիւճիւմ
էտէրէք իշլէրինէ տէվամ էթտիլէր:

Պիզ տախի միւղալազա վէ քէտէր սէյլէ-
րինէ մարուղ օլտըղըմըզտա կէվլէյի մէֆթուր
օլմազտան իսէ սապը վէ սէպաթ իլէ հայաթ
միւճահէտէսինէ կիրիպ էվլէլքինտէն զիյատէ
սէմէրէ վէ հասատ թօփրամազ իւմիտիլէ իշ-
լէրիմիլին վէ վաղիֆէլէրիմիլին պաշլնա կէ-
չէլիմ: Հէր առէմին հայաթը թէճրիպէ վէ ֆէ-
լաքէթէ մարուղ տըր: Լաքին պիլէլիմ քի պիզ
եալընըզ պու տիւնեա իշլին խալզ օլուհմուշ
թա չըգարըլար վէ պիրլէյիպ Ամէրիզա գա-
լէրի կիպի իւղէրիմիլին չէքիլտիքտէն սօնրա
գալիլիմիլի վէ հայաթըմըզ տահա զիյատէ
միւսմիր պիր հալա կէթիլէպիլիլէր:

Իմտի մէֆթուր օլմայալըմ, անճագ չէքի-
լէն միւղալազա սէյլէրի արգասընտա չիւթէ
սապանա սարըլըպ իլէրի կիտէլիմ:

Պիր քիլիսէնին աղալարը արասընտա քէն-
տի յարանուհնութիւնուհա տօղրու սատազաթ
վէ զայրէթ հիսսինին էքսիլմէսի օլ քիլիսէ ի-
շլին պիր ուզուպէթ տիր: Վաղաա յարանուհ-
նութիւնլար արասընտա թէսվիւն եանի ար-
գատաշըզ մութլազա լաղըմ վէ հէր ճիհէթլէ
թէչլիլէ էթմէյի տէյէր իսէ տէ, հէր պիր յա-
րանուհնութիւն պիր աիլէ տիր քի, հաղիզա-
թըն պիր ճիհէթլին թէչլիտ էթմէքտէ օլտըղը
իշլին անըն տէվամը լաղըմ օլապիլիլ:

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՊՈԼՇԵՎԻՔԻԹ

Տիւնեա մուհարէպէսինին պրագտըղը պէ-
լալարտան էն տէհչէթլիսի Պօլշէվիքլիք տիր:
Պու էօյլէ պիր սիյասի, տիւնի, իճթիմաի ալթ
իւսթլիւք տիր քի տիւնեա անըն եիւղիւնտէն
չօզ դահմէթ չէքմէքտէ վէ տահա չէքէճէք տիր:
Բուսիա կիպի 150 միլիօն սէքէնէսի օլան պիր
մէմլէքէթտէ ասըլարտան պէրու մէվճուտ
օլան հէր պիր թէչքիլաթ վէ միւհասէսաթը թար
ու մար էյլէտիլի կիպի, պիւթիւն ճիհանը տա
օ հալա կէթիլմէք սէվտասընտա տըրլար, վէ
հիշ պիր մէմլէքէթ պու իլլէթտէն արի տէյիլ
տիր: Ինքեար օլուհմաղ պիր վաղաա տըր քի
ինսանլարտա մուսավաթ եօզ տըր. խօշնուտ
օլմայան դըսմը տահա չօզ տըր: Ֆաղիթ թա-
ղըմը 100տէ 80ի թէչքիլ էտէր ճահիլ վէ տիւն-
եանըն պախշ էյլէտիլի ֆուրսաթլարտան իս-
թիֆատէ էտէմէյէն էտէնլէրտէն ֆաղա տըր:
Իշթէ Պօլշէվիքլիք գուվլէթլին պուրատա պու
լույօր: Պու նախօշնուտ օլան քիւթլէնին հասէտ
վէ առապէթինէ միւրաճաաթ էտիպ՝ ծնլարը ա-
լաղլանտըլար: Օնլարա մուսավաթ վատ է-
տիպ պու գատար գէման պէօյիքլէր, ասըլա-
տէլէր, ալիմլէր, զէնկիւնլէր, միրաս եէտիլէր,
պախթ սէվկիւլիւլէրի տիւնեալը կէճնէնտիլէր,
պիր աղ տա սիզ կէճնէնին տէյօր, կէօյա քի էս-
քի թէչքիլաթլար վէ վաղիյէթլէր հաղգըզըլըզ
վէ ճէպպարըզ իլէ մէյտանա կէլիլ, ծնլարը
եըգմաղա գալըլըլար: Լաքին թէճրիւպէ պու
մէսլէյին իֆլաա էթտիլին իսպաթ էյլէտի, օ
տա Բուսիանըն պաշլնտա սընանըլտը, չիւնքի
մուսավաթ քէլիմէսի տիւնեալա օ մանատա
թաթպիզ օլուհմաղ իտի:

Սիյասի թարգտա քիլլիյէն պօշա տիւշտիւք
տէն մատա, թամմ աքսի մէյտանա կէլտի,
ճարլար, տիւքլէր, գօնթլար, վալիլէր գապիթ-
լէր եէրինէ Բիզօվլար, Սթալինլէր, Ջիւսիլիլ-
լէր, Ջիւլէրինլէր, Թրօյքլէր կէչտիլէր, ալի
հիւքմ, ալի ճէպր, ալի չիտտէթ, գուրչուն,
տար աղաճը, Սիպէրիա սիւրկիւնիւ տահա չիտ
տէթլէ ամիլ օլմազտա տըր: Մաթպուլաթ,
սէօզ, մէսքէն, սէյեսհաթ հիւրիյէթի իսմի
պիլէ գալմատը, կէօյա ամէլէ զէնկիւնին եէրինէ
կէչէճէք հէի միւսավի օլաճագ իտի, լաքին պու
կիւն հիւքիւմէթ պաշլնտաքիլէրին սէրվէթի

հաշմեթի, տարաթը, տիւքէրի, դօնթլարը տա կէշտի, եինէ գէնկին գէնկին, եինէ միւթէղալը պէ իշ պաշնտա, պիւմէմ քի իսթիսլատա օլտուգտան սօնրա ձարլարըն նէ՞ գապահաթը վար իտի:

Պօլշէվիզիյին մէպտէսի հէր միւլէթ քէնտի պախթընը թալին էթմէք իմիշ. կեահ Մարօգտաքի վահշիլէրի, կեահ Զին սիւրիւլէրինի, մէտէնի տիւնեա ալէյհինէ թահրէք էյլէտիլէր: Այապարը ալթընտա կէօղլէրի գարշըսընտա գըրըլըպ քէսիլմէքտէ օլան Բիւրտլէքէ եարտըմ էթմէք տէյիլ, անլէրին իւմիտ մէնպաալարընը քէստիլէր: Պու սիյասէթ իմիշ, քէնտիլէքէ թապի օլան դաւալը պիւր միւլէթին միլիօն իլէ գաթիլ օլունտուգընեո կէօրիւպ պիւր ալունգ պաղիյէսի իշիւն պիւր մէլճա օլաճադ վաթանընըն պիւր գըսմընը տա թիւրքէ թէսլիմ էտիպ օնլարը փէր փէրուշան օրթատա պրագտըլար, հիշ տէյիլ չօլ քիմսէյէ լաղըմ օլմայան վէ պօշ օլան վա սի արաղինին ճիւղի պիւր գըսմընը կէրի ալըպ տա հիճրէթտէ օլանլարը իշէրի գապուլ էթմէտիլէր: Տիւնեայա ատալէթ վէ մուսավաթ կէթիւրէճէլէր իմիշ: Քեաշքի տիւնեայը բահաթ պըրագսալար իտի:

Տիմի խուսուստա տախի Պօլշէվիզիւք պիւր աֆէթ օլմուշ տըր: Տէհրլէրտէն պէրրու քէնտի Ալլահնա իպատէթ էթմէյէ ալըշմըշ վէ քիլիսէ գուճաղընտա փէրվէրտէ օլմուշ պիւր գաւմըն գալպինտէն Ալլահնը վէ տինինի սէօքմէյէ չալըշտը: Պօլշէվիզիւք էն կիւճ իշի պուրաստա պուլ տու, էն սէրթ գայայա պուրաստա չարփըլտը: Օ սատէտիլ իման իլէ մէլուֆ էհալի էօլիւմիւ կէօգէ ալարագ քիլիսէյէ գօշտուլար, Ֆէրաղէթ էթմիշ օլան չան սէտալարը թէքրար ինլէտի, մէգպահար էօնիւնէ օն պինլէր տիղ չէօքտիւլէր, պու սէպէպտէն փլանը տէյիլտիւրտիլէր վէ եէնի նէսլի Ալլահսըղ վէ տինսիղ պէօյիւթմէք տէրտինէ տիւշտիլէր: Մուվաֆֆադ օլաճագլա՞ր մը:

Պօլշէվիզիւքի հիւճմ էյլէտիլի գալալար իշինտէ էն միւհքէմի վէ էն մուգատտէսի Փամիւնա թէշքիւթը տըր: Պէշէրիյէթի սաղաւմագ, իսլահ էթմէք վէ եիւքսէլթմէք իշիւն տուրան էն իլը վէ էն սաղլամ թէմէլ պու իքէն, օնու տա թար ու մար էթմէյէ էլ աթտըլար: Պօլշէվիզիւքի գաթիլ էյլէտիլի նիշէ, Ֆիքըլէր, երգ տըղը էվլէր, տէօքտիւլէ գանլար իշինտէ էն տէհէթիսի, էն թէհիլքէլիսի պու իտի: Փա-

միւնա նէ՞ տիր», տէյու երգան էլլէրի իլէ օ մուգատտէս պաղը չէօգմէյէ չըգըշտըլար: Կէօյա ինսան էրքէք վէ տիշի հիւրը օլմալը իմիշ վէ չօճուգլար տա չմէնտըֆէր արապալարը եախօտ քէշի սիւրիւլէրի կիպի միւլէթին մալի օլմալը իմիշլէր: Ինսանիլէթէ նէ պէօյիւք հագարէթ: Հայվանաթ հալա պու ուսուլը գապուլ էթմէմիշ վէ էթմէյէճէք տիր: Անա պապա վաղիֆէսի վէ թէշքիւթը էն էտնա հայվանտա պիլէ պագի տիր, չիւնքի ճիւնին պագասը իշիւն եալընըղ չարթ պու տըր, եանի Փամիւնա:

Բուս գաւմը հիսապընա օլարագ Պօլշէվիզիւքի թէճրիւպէսի պունուն տախի պաթըլ օլտուգընու կէօսթէրտի, կէօյա պիւր գաշ հաֆթալըգ եա ալըգ եա սէնլիւք էվլէնմէք մուգալէլէսինի իհտաա էյլէտիլէր, լաքին նէ միւմքին, մասուճ վալիտէնին մուհապալէթի իլէ էլէքթրիքլէնմիշ գուճաղընտան պաշգա պիւր եէր տէ պէօյիւմէղ իտի: Փէտէր մուհաֆագասը, անճագ օ, վալիտէյի վէ չօճուղը սաղալայալիլի իտի: Աիլէտէն ալտըղը թալիմ վէ թէէսիր, անճագ պու, ինսան մէյտանա կէթիւրի իտի: Հա՞նկը մէնֆաաթ, հա՞նկը թասավիւլը պու թէշքիւթը երգմաղա թէշլիգ էտիյօր անլայամատըմ: Օլաա օլաա ինսանլար հայվանլար կիպի չէհվանի արղուլարընա սէրպէսթ պիւր մէյտան պուլաճագլար, լաքին հայվանաթ պիլէ պուլնա միւսատէ էտիյօ՞ր մը:

Գափիթալիսթիլի գարշը հարպ էտիյօրլար, թօփլանմըշ օլան սէրվէթի ալըպ թագսիմ էտէլիմ, վէ հէր շէյ հիւքիւմէթին էլինտէ օլտուն տէյօրլար: Տիւշիւնմէյօրլար քի պէօյիւք սէրվէթ վէ թէշքիւթլար տաղըլըր իսէ քի՞մ օնու թուլտուրաճագ: Փօրտըն սէրվէթինի գա փըշըր իսէք եարըմ միլիօն ատէմէ քի՞մ իշ վէրէճէք վէ քի՞մ չալըշըպ էօյլէ պէօյիւք թէշքիւթլար մէյտանա կէթիւրէճէք: Հիւքիւմէթ տէ նիլէն եինէ ինսանլար տէյիլ՞ մի. օնտա տա քիմ գօրպա իսէ, քիմ ճէպը իլէ էհալինին պաշընա կէշէր իսէ, օ հաքիմ օլաճագ, իմտի Փօրտ տէյիլ տէ թրօղքի օլմասընտա, ձար տէյիլ տէ իէհուտի օլմասընտա տիւնեանըն քեարը նէ օլաճագ:

Իշթէ Հայաստան տա պու իտարէ ալթընտա տըր: Տախիլի իտարէ, մուլթարիյէթ չուլպու կիւզէլ սէօղլէր տիրլէր, լաքին Զիշէրին նէ լութֆէ էտէր իսէ Հայաստան օնա պագար: Պօլշէվիգ սիյասէթի նէ իսէ օնա գուլանըլըր: Օ

նէ չէջիտ վաթան տըր քի պիրիմիդ կիթմէյէ միւսաատէ օլունմայօրըզ վէ ճէսարէթիմիդ տէ եօզ տըր :

Տիւնեանըն սապը տիւքէնմիշ տիր : Պու կիւնէրտէ Ինկիլթէրրատան սօնրա Ֆրանսա , Ալամանիա , Իթալիա , Ալսթրիա , Պուլղարիա , Մօսկովատան չըզմազտա տըրլար : Պիզի վէ մէմլէքէթիմիդի ըսհաթ պրագընըզ տէյօրլար , թապիի պու պիր իթթիֆազա տօղրու կէօթիւրիւյօր : Ալլահ վէրէ տէ մէտէնի էվրօփա պու աֆէթիին էօնիւնէ սէտտ չէքէ իտի : Մուսուլնի կիպի գուվվէթլու պիր պազու , Ինկիլթէրրա գաւմը կիպի սապիթ պիր իրատէթ , մէտէնի տիւնեայը չիմտիյէ գատար գուրթաւրապիտի : Մէմուլ էտէրիդ քի էվրօփա միլլէթլէրի արալարընտաքի նիֆազը գաւտըրըպ պուսնա պիր չարէ պուլաճագլար տըր :

Ամէրիգա հիւքիւմէթի վէ էհալիսի Պօլէվիդիւք վէ Գօմմիւնիսթիւք քէլիմէսինտէն պիրէ զայէթ խուլլանմագտա տըրլար : Պիլմէմ նէ համագաթ տըր քի պուրատա տախի 5-10 քիմսէլէր կէօյա Գօմմիւնիսթի Ֆըրգա թէշըլէ էյլէմիշլէր , «Նոր Աշխարհ» իսմինտէ պիր զաղէթա չըգարըյօրլար վէ պիրլէշիպ Ամէրիգա Պօլիթիթէլիգմիին երգաճագլար իմիշ :

Պու հալ Եիրիք Իսմաիլին թիւրքիսինէ պէնգէմէյօր մը :

«Գըրգ աթլը իլէ եօլա չըգտըմ ,

Հաղըր օլ վագթընա էյ Քէօր Մօսկօֆ :»

Ա . ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

ԱԼԱՍԳԱՅԱ ՊԻՐ ԵՕԼՃՈՒԼՈՒԳ

Ալասգայա կիթմէք իւզրէ Յուլիս ալընըն իպթիտասընտա Լօս Անկէլէստէն եօլա չըգըպ , վափօր իլէ իւշ կիւն եօլճուլուգտան սօնրա զարպտաքի Ուօշինկթըն էյալէթիին Սիաթլ շէհրինէ եէթիշտիք :

Պու շէհր պուստան 75 սէնէ էվվէլ թէէսիս էտիւմիշ իսէ տէ , պու կիւն զարպըն էն պէլլի շէհրլէրինտէն պիրիսի օլմուշ տըր : 450,000 էհալիսի պուլունուպ թիճարէթի քէրէսթէ , մէյ վէ վէ մատէն իւզէրինէ տիր : Պուրատա թապիւթըն եափտըղը լիման փէք կիւզէլ օլուպ , շէհր եէտի թէփէ իւզէրինէ պինա էտիւմիշ , իքի թարաֆընտա պէօյիւք կէօլլէր վէ էօնիւնտէ Օգիանոս պուլունարագ մէնգարէսի զայէթ չիւրին տիր : Կէօլլէր աչըըպ էօրթիւլէն գափուլար

լա օգիանոսա ըապթ էտիւմիշ օլարագ թիճարէթէ պէօյիւք խըտմէթլէրի վար տըր :

Ալասգայա կիթմէք իշիւն վափօրըղը պուրատա տէյիշտիք , վէ եօլա չըգտըգտան 4-5 սաաթ սօնրա Գանատա սուլարընա կիրտիք : Պուրատա իւշ կիւն իւշ կէճէ տէվամ էտէն եօլճուլուգտա վափօրըղը պէօյիւք ատալար վէ եիւքսէք տաղլար արաաընտան կէշիյօր իտի : Պու տաղլարըն թէփէլէրի գար , վէ էթէք լէրի ատալարըն եէշիլ օրմանլարըլա գափլը իտի , վէ պազէն վափօրուսուլ 100 եարտա էնինտէ օլան տար եէրլէրտէն կէշիյօր իտի վէ պիդ տաղլարտան ագան սու ճէնտէլլէրինի սէյր էտիյօր իտիք :

Վափօրտա Տօգ . Եընկ իսմինտէ վէ 80 եաւընտա պիր միսիօնար վար ըտը : Պու զաթ էօմրիւնիւն պէօյիւք գըսմընը Ալասգատա կէշիւմիշ օլուպ օլ մէմլէքէթ հազգընտա պիր չօգ քիթապլար տա եազմըշ տըր : Տօգ . Եընկ հէր ագչամ եօլճուլարա Ալասգանըն ըհամլէրինի կէօսթէրի վէ օլ տիյար հազգընտա մալիւմաթ վէրի իտի : Պիր տէ Ալասգանըն եապանի էհալիսինտէն Միսիօնէրլէրին մէքթալինտէ թալիւմ օլունմուշ պիր կէնճ վար ըտը , պու տա իւհհիլէր թէրէնիւմ էտէրէք վէ օրանըն Ինտիանլարը հազգընտա մալիւմաթ վէրէրէք եօլճուլարը էյլէնտիրի իտի :

Ալասգա՝ Ամէրիգա գըթասընըն շէմալի զարպ ուճունտա պէօյիւք պիր մէմլէքէթ օլուպ էվվէլա Րուսիանըն մալը իտի : 1867տէ Րուսլար անը Մ . Ամէրիգայա եէտի միլիօն 200 պին տօլարա սաթտըլար : Պունը սաթուն ալմագ մէսէլէսի Գօնկրէստէ միւզաքէրէ էտիլիքէն պազըլար , «Պու պուզ տաղլարընը նէ եափաճաղըզ , պու մէպլաղը Րուսիայա հիպա էթսէք տահա էյի օլուր» տէյու իթիւրագ էթտիլէր իսէ տէ նիհայէթ Գօնկրէս անը սաթուն ալմագա գարար վէրտի : Շիմտիյէտէք անը նիշէլէր «Ընգըլ Սէմին պուզ սանտըղը» թապիր էտէրլէր : Լաքին պազընըզ պու փազարըզ նէ գատար քեարըլ պիր փազարըզ օլտու :

Ալասգա՝ Գալիֆօրնիա էյալէթիին 4 1/2 միսլի պէօյիւքլիւքտէ տիր : Շարգ էյալէթլէրինին 5-6սը գատար , վէ Ինկիլթէրրա , Ֆրանսա վէ Իթալիա արագիսինտէն վասի օլարագ 500 պին միւրէպպաս միլտէն գիյատէ տիր :

Պու մէմլէքէթիւն պէօյիւք գըսմը պուզ վէ սու իլէ գափլը իսէ տէ , կէշէն 60 սէնէ զարֆըն-

տա Ամէրիգա անտէն 8 պիլիօն տօլարտան զի-
յատէ վարիտաթ ալմըչ տըր: Մ. Ամէրիգա անը
սաթուն ալտըղընտա անտէ անճադ 10,000 եա-
պանի վէ 200 նուֆուս պէյադ էհալի վար իտի,
պու կիւն 60,000 էհալիսի օլուպ 17,500իւ եա-
պանի Ամէրիգալըլար տըր:

Ընգըլ Սէմ պաշգա սըրալարտա օլտըղը կի-
պի պու փազարըղընտա տա իգպալը պուլուն-
մուչ տըր: Օ Գալիֆօրնիայը վէ Ֆրանսըղլար-
տան Լուիզիանայը սաթուն ալտըղընտա նիչէ-
լէր անը թագպիհ էթտիլէր: Ֆազաթ վազըթ
միւրուրու իլէ նէ գաւտար իգպալը օլտուղու
կէօրիւմիւլէ տիր: Կէօրիւմիւլէյօր աթասընըն
տուասը պաշընտա օլան քիմսէլէր կիպի անա
տա «Ավուճլատըղըն թօփրագ ալթունա տէօն-
սին» տէմիլէր տիր: Իքի սէնէ էվվէլ զիյարէթ
էյլէտիլիմիլ Գալիֆօրնիանըն պէօյիւք աղաճ-
լարը օլան եասամէթ Փարքընը վէ կէչէն սէնէ
կէօրտիլիմիլ Եէլօսթօն Փարքընտաքի սըճագ
սու փիւսկիւրէն պիր թէք գույուսընը պիւթիւն
հէրլէր իչիւն վէրտիլի փարա իլէ տէյիլէմիլի
կիպի, Ալասգատա օլան սալթ պիր ալթուն մա-
տէնինի պիւթիւն մէմլէքէթ իչիւն վէրտիլի
փարա իլէ տէյիլէմիլ: Մէմնուն օլալըմ քի պիլ
տէ պու իգպալը Ընգըլ Սէմին էվլատլարընտան
օլուպ պու պէրէքէթլէրտէն հիսսէտար օլույօ-
րուղ վէ էվլատլարըմը տահա զիյատէ օլաճագ
տըր: Պուրտա օլմայան վէ եաշամայան միլլէթ-
տաշլարըմը տա Փարգըլ Եօլլարտան պունուն
մէնֆաաթընը կէօրիւյօրլար:

Վափօրումուղ 75-80 սաաթ Գանատա սու-
լարընտան կէչտիքտէն սնրա Ամէրիգա սուլա-
րընա կիրիպ թէքրար պիլլէրճէ աւալար վէ
տաղլար արասընտան կէչէրէք, Ալասգանըն իլք
չէհրի վէ 8000 էհալիսի օլան շէհրինէ հէթիշ-
տիք: Օրատա պիր գաշ սաաթ գալըպ տիգգա-
թա շայան հէրլէրի վէ եապանի Ամէրիգալըլա-
րըն պիր չօգ տիքիլի փուլթլարընը սէյր էյլէ-
տիք: Իքինճի կիւն տիկէր պիր գասապասընը,
իչիւնճիլ վէ տէօրտիւնճիլ կիւնլէր պաշգա գա-
սապալարը զիյարէթ էյլէյիպ պու գասապա-
լարտա 5-6-8 սաաթ գալարագ, օթօմօպիլ, ու-
ֆագ գալըղ իլէ վէ անճագ պիր հէրտէ 40 միլ
չմէնտիլէր իլէ տիգգաթա շայան հէրլէրի զի-
յարէթ էյլէյիպ աղչամլարը թէքրար վափօրու-
մուղա կէլի իտիք: Կէօրտիլիմիլ ճալիպ ի
տիգգաթ շէյլէրին պազըլարընը զիքը էտէյիմ:
Պիր չօգ պուղ տաղլարը վար, պունլարըն

պազըլարընը վափօրումուղտան սէյր էյլէտիք,
պազըլարընըն թամմ եանընա կիթտիք, պուղ
տաղլարը 200տէն 500 այագ եիւքսէքլիյինտէ
5-6 միլ էնինտէ 20-60 միլ ուզունլուղունտա
օլուպ սէնէլէրտէն պէրու պէօյլէ գալըրլար
արատա պիր անլէրտէն փարչալար գըրըլըպ ու-
ֆագ տաղլար կիպի տէնիլին իչինտէ եիւզէր-
լէր, պունլարըն պիր գաշընա պիլ Եօլտա րասթ
կէլտիք: Գար իլէ գապըլ տաղլարտան կէլէն
սուլար պիր չօգ ըրմագ վէ կէօլլէր թէչէրի էյլէ
միլլէր տիր: Պու տաղլարըն էն եիւքսէյի Միքին
լի տաղը օլուպ 20,000 այագտան զիյատէ տիր:
Ըրմագլարտան էն ուզունու Եօգան ըրմագը օ-
լուպ ուզունլուղու 2000 միլ տիր: Տօնմատը-
ղը վազըթ իւզէրինտէ վափօր իլլէր: Պիր չօգ
ալթուն, կիւմիւլ, գուրչուն, պազըր մատէն-
լէրի վար: Պալըգ վէ քիւրք թիճարէթի էփէյի
պէօյիւք տիր: Պալըգլարը թէնէքէլէրէ գօյմագ
մէվսիմի շիմտի օլուպ պունու սէյր էյլէտիք:
Տէնիլլէրտէ աղլար վար: Օնլարը վափօրլար ի-
լէ մէրքէգէ կէթիւրիպ պիր թարաֆտան մաքի-
նանըն աղընա վէրիյօրլար, օ պիր թարաֆտա
թէնէքէլէրէ տօլմուչ աղըլը լէհմլէնմիլ տիշա-
րը տիւզիլիւյօր: Ատէմ օրտա մաքինա կիպի
իլլէյիպ պիր տագիգանըն իհմալըղը պիւթիւն
մաքինալարըն տուրմասընա սէպէպ օլուր: Պու-
նու տա Խոտիանլար էօյրէնմիլլէր, եափըյօր-
լար: Վափօրումուղ պունլարտան պիր կիւնտէ
25,000 սանտըղ ալտը: Պաշգա պիր հէրտէն ալ-
թուն քիւլիւչէլէրինի ալտը, իչթէ Ընգըլ Սէմին
պուղ սանտըղը: Ալթուն, կիւմիւլ, պաշգա մա-
տէնլէր, պալըգ վէ քիւրք վէրիյօր վէ տահա նէ-
լէր վէրէճէք, պու տաղլարտա նէ պէրէքէթլէր
վար օնու վազըթ իսպաթ էտէր: Պէօյլէ պէօյիւք
պիր մէմլէքէթտէ անճագ 60 պին էհալի եաշա-
յօր վէ 5-6000 միլ շիմէնտըֆէրի վար, Փազաթ
իլլէրտէ Ընգըլ Սէմ քէրէսթէ իչիւն մատէն վէ
քէօմիւր իչիւն տարա կէլի իսէ գօճա Ալաս-
գա արգասընտա տուրույօր:

Շմէնտըֆէր իլէ տաղլարտան կէչէր իքէն
պիր տաղըն թէփէսինտէ շմէնտըֆէրիմիլ տուր-
տու: Նէ^օ իմիլ, պուրասը Գանատա իլէ Ամէ-
րիգանըն սինօրու իմիլ: Աշաղը էնտիք, կէօր-
տիւք քի իքի պայրագ վար: Պիրի Ամէրիգա, օ
պիրի Խնկիլիպ պայրաղը: Պու իքի պայրաղըն
արասընտա տէմիլտէն պիր տիրէք վար, պիր
թարաֆընտա Ամէրիգա օ պիր թարաֆընտա
Գանատա եազըլը: Քիւլիւք օղլում Կօսթանթին

իբր աշաղհնը իբր Թարափա գոյուպ, «Պագ, փափա, պիր աշաղհմ Գանատատա, պիր աշաղհմ Ամէրիգատա տըր» տէտի: Պու թէփէտէ պիր աղ տուրուպ էթրաֆը սէյր էյլէտիբ: Պուր տան ըրմազլար այրըլըպ Ամէրիգա Թարաֆընտան սուլար Փէսիֆիբ ովկիանոսունա ազըյօր, Գանատա Թարաֆընտան իսէ, Նօրթ Տէնիզինէ կէտիյօր իտի: Տահա աճայիպի պէօյլէ պիր սիւնօրտա նէ Թօփ վէ նէ Թիւֆէնք վար, նէ տէ պիր Թէք ասքէր, անճագ իբր գուլիպէտէ իբր հիւքիւմէթ Թարաֆընտան իբր ատէմ կէօմրիւք իշին պէքլէյօրլար: Պու նէ՛ գատար պիր պիրինէ էմնիյէթ: Սէնէլէր էվվէլ պու սինօր գօնուլմուշ, Փագաթ հէր քէս իբր Թարաֆտա մատէն արամագ իշին մէգուն տըր: Պուլուր իսէ գօլայլըք իլէ պիր իզին ալարագ մատէնի իշլէտիր վէ ուֆագ պիր վէրկի վէրիւր: 1898տէ Գօլայնտագտա (Գանատա Թօփրաղը տըր) պուլունան ալթուն պիւթիւն տիւնեայը հարաքէթէ կէթիրտի իտի: Պու խուսուստա իլէրիտէ եագմագ իսթէրիւմ: Շմէնտըֆէրիմիզ կէթիրիպ պիզի վափօրա Թէսլիւմ էյլէտի: Պուրատաքի գասապարըն իսմինի Բուսիալըլար վէրմիշ տիրլէր Մէսէլա Փիթըրզպըրկ: Պուրտա պիր Բուսիա քիլիսասը օլուպ 1811տէ եափըլմըշ, 1844տէ Թէքրար Թամիր օլմուշ էյի պիր հալտէ տուրույօր: Չօք տիգգաթը ճալիպ պիր Քիլիսա օլուպ, փէք գըլմէթլի Թասվիլիլէր, շէմտանլար վէ գանտիլլէր, բուհպանլարա աշիտ դայէթ միւղէյէն բուպալար վէ Թաճլար, Քիթապը Մուգատտէսլէր կէօրտիւք քի սայքի ճիւմլէթէն ալթուն, կիւմիւշ, գըլմէթլի Թաշլար իլէ միւղէյէն օլմուշ էլ իշլէրի տիր... Պուրատա հալէն 400 գատար Բուսիալը օլուպ՝ Բուսիա լի սանընտա խըղմէթլէրինի իճրա էտիյօրլար իմիշ: Ախէր պիր գասապատա իլք տէֆա պէյագ ատէմլէր պուրայա կէտիքլէրինտէ Ինտիալըլար օնլարը էօլտիւրմիւշլէր, օնլարըն մէզարը վէ օնլարըն զիքրինէ հիւքիւմէթին եափտըլը փարքը կէօրտիւք քի պունու սագլամագ իշին հիւքիւմէթ պիր չօք մէսարիֆ էտիյօր: Ինտիալըլար իշին օլան կիճէլի կիւնտիւղլիւ մէքթէպլէրի կէզտիք քի պիզիմ հէր հանկը պիր գօլէճիմիզ գատար կիւղէլ մէվգիի վէ հէր կէօնէ գօլայլըլարը վար տըր: Օրատա Թալիւմ օլմագտա օլան Ինտիալը գըլ վէ օղլանլարը կէօրիւպ աշաղը սօգաղա էնէրէք օնլարըն աթալարընը կէօրիւրսէն, Թալիւմ ու Թէրպիյէնին նէ պէօ-

յիւք իշ կէօրիւրմիւշ օլտըլըն անլարսըն: Պէօյլէ կիտէր իսէ 40-50 սէնէ սօնրա օրատա եապանի Ինտիալը ատէմլէր գալմագ:

Կ. Ա. ԿէրթիւնեԱն

ՄԻՒԹԵՆԵՎՎԻ

ՄՈՒՍԹԱՅԱ ՔԵՄԱԼԸՆ ՔԻԹԱՊԸ

Բ.

Պիզ Թիւրքլէր շարգ գալմըլը: Պիզ իպթիտատէն էօյրէթտիլէր քի պիզ զէմինտէ Ալլահն կէօլկէսի օլան փատիլահն մալըլը: Շուհալտա Գատիր ի Մութլագըն խալիֆի օլանըն իրատէթինէ մուղայիւր հիշ պիր շէյ եափըլմագ: Հալ պու քի մէմլէքէթիմիզին հէր Թարաֆընտա սէֆալէթ վէ աճըլը պուլունմագտա վէ էն գաիֆ էվրօփա հիւքիւմէթլէրի մէմլէքէթիմիզին գըթալարընը գափմագտա, բիշվէթ վէ ալլագսըլըք հէր եէրտէ հիւքմէթմէքտէ, պէրիտէ իսէ մէտրէսէլէր Ձըլլուլլահն 40 գալըլարը վէ 40 օղլան օտալըլարը իլէ էհալիյէ ճէննէթ խայալարընը եութտուրմագտա իտիլէր: Վէ անճագ էվրօփա զիհնիյաթընա թէմաս էթմէմիզլէ Ձըլլուլլահն մէմլէքէթիմին փէրիշանըլընա վագըֆ օլտուլը: Վէ Մուհամմէտին Մէքքէ վէ Մէտինէտէքի փութլարը գըրտըլը կիպի պիզ տէ խալիֆլէրին փութլարը օլան մէտրէսէլէրի, Թէքքէլէրի վէ Թիւրպէլէրի գըրտըք վէ իշթէ ինգիլապըն մանասը պու տըր:

Օսմանը իմփէրաթօրըլը տինի պիր փատիլահնըլը իտի: Մէտրէսէ ուսուլու շէրիաթ ուսուլը տըր քի, հիւքմլէր իլահի էմրլէրտէն ալընըր: Ձէման Թէպտիլաթը իլէ հիւքմիւն թէպտիլինի Թանմագ: Պէօյլէ պիր մէսլէքտէ թէրագըր միւմքին տէյիլ տիր, Թէտէնի էտիլիւր:

Ալթը եիւզ սէնէ մէմլէքէթտէ օլ Գարա Քիթապ հաքիմ իտի: Օլ Քիթապ Թիւրք հայաթընըն հէր պիր ճիհէթինէ հիւքմ էյլէտի: Թարիխիմիզտէ շուստան տահա զիյատէ միւճիպ իար պիր հալ օլմամըշ տըր քի 600 սէնէ պէօյլէսի պիր Արապի Թէրպիյէնին էսիրի օլտըք:

Մէտրէսէլէր վիճտան հուրրիյէթինի թէնգիտի, Թէֆէքիւրիւ էօլտիւրտիլէր: Տիշարտան պիրինին պիր գարը իլէ գօնուլմասընը զինա սայտը: Պիր գարընըն սաշընըն պաշգա պիր

ատէմ թարափընտան կէօրիւմէսի թաթլիզէ քեաֆի ատտ օլունտու: Հալ շու քի ղէյրի մէշ-րու եօլտա տօղմուշ օլան խալիֆէլէրի փիճ սայմատը:

Էվրօփատա Շարգ մէսէլէսի տէնիլէն մէսէլէսի պիզի գօրգուլթտուղը իչիւն մէմլէքէթիմիզտէ իսլահաթա չալըչտըգ: Պունլար իսլահաթ եա ինգիլապ տէյիլ, անճազ մէմլէքէթի գուրթարմազ իչիւն սիյասի վասըթալար իտի: Պունլարտա մագսէտ հագիզի իսլահաթ տէյիլ իտի: Ֆարազա անլէր աիլէ հայաթընա սայա տօղունմատըլար: Ֆրանսա ինգիլապընը թագլիտ էտիյօր իտիք:

Քրիսթիանլըգ Իսլամ կիպի Ասիա տիինի տիր: Պու տախի միլլէթլէրին իւնսի հայաթընը թէպտիլ էտէմէմիշ տիր: Բօմա՝ Քրիսթիանլըգը դապուլ էթտիյիտէ քէնտիինէ մախսուա աիլէ հայաթը վար ըտը: Օլ հայաթ տէվամ էյլէտի:

Պիզիմ մէտրէսէլէր զարպ մէտէնիյէթի իլէ ուղալմազա չալըչտըլար: Մէտրէսէնին եանընտա մէքթէպ տէ աշտըլար: Շէրիաթ եանընտա թանգիմաթ սագլատըլար:

Իքի տէֆա գանուն ը էասսի իլան օլունտու: Պունլարտան մագսէտ Ֆարգըլը անասըրը իւլաֆէթ վէ սուլթանլըգ իտարէսի ալթընտա պիր արատա թուլթմազ իտի: Պու իսլահաթը իճրա էտէնլէր տիինին թիւճանիյէթիին գալտըրըպ՝ միլլիյէթի թիւրք վիճտանընա եէրլէշտիմէք տիւշիւնմէտիլէր:

Գանուն՝ Ֆրանսատա հագգ, Ալմանիատա գուվվէթ վէ ինկիլթէրրատա մէնֆաաթ իւզէրինէ միւլէսսէս տիր: Պիզ Ալման վէ ինկիլիզ մէսլէքինէ թապի օլմալըլըգ: Միլլիյէթ Օսմանլըլըլը լաղվ էթտի: Միլլիյէթ նազարընտա տիւնի աիլադիյէթ ախապսըլըլըգ տըր: Արապ մէսլէյիինի թէքք էթմէլիյիզ, Իսլամ մէսլէյիինտէն վաղ կէշմէլի իզ: Իսլամլաճմազ, մօտըրնլաշմազ (ասրի օլմազ) վէ թիւրքլէշմէք, պունլար իթթիֆազ էտէմէղլէր: Մօտըրնլաշմազ քեամիլ ինգիլապ իլէ օլապիլիր:

Ասիա վէ Էվրօփա զիհնիյաթընըն Ֆարգըլ Նէօրէտէ տիր:

Էվրօփատա Պուտտա, Մուսա, Իսա եա Մուհամմէտ կիպի փէյղամպէրլէր գուհուր էթմէտի: Պունլար իլահի էվամիլի թէլզին էտիպ անլէրէ իթաաթ թալէպ էթտիլէր: Քրիսթիանլըգ Էվրօփայա կիրտիյինտէ անը Ասիալաշտը-

րամատը: Բօմանըն իւնսի վէ ախապի մէպտէլէրի տէվամ էթտի: Սօնրա 15ինճի ասըն ինթի պահ ը էտէպիյաթը վէ Լուլթէր կէլտի: Լուլթէր Ալլահըն լիսանը Լաթիմէք տէյիլ, օ՝ հէր լիսանտան անլար տէյու ալին ու մէրասիմի թէքք էթտի:

Իսլահ ը մէզհէպ պէօյիւք Բօմա վէ Եունան մէտէնիյէթիին պիր գըամը իտի: Սօնրա Ֆըրանսա ինգիլապը տա կէլտի: Պունլար կէօսթէրտիլէր քի հագիզաթ ազլի պիր Ֆիլի տիր: Իլմ ատէմի վէ թապիաթը միլթալէա էթմէլի տիր: Նէ Փափալարտա նէ գըալլարտա իլահի վէքեալէթ վէ սէլահիյէթ եօզ տըր: Պու իսէ միլլիյէթէ գուլաղուլատը:

Իշթէ Էվրօփա զիհնիյաթը պու տըր: Ասիատա պէօյլէ պիր շէյ եօզ տըր: Պունը պիզ թէմամըլա դապուլ էթմէլի իզ:

Էվրօփա մէտէնիյէթի իսէ շու իւշ էսաս իւզէրինտէ պինա օլունմուշ տըր:

1. Ատէմին հուգուգու, եանի Ֆէրտի հուրրիյէթ, գարընըն էրքէյէ միւսալի օլտըլը, հիւքիւմէթին հիւրրիյէթի:

2. Միլլի Գուլթուր (գըլշըր), եանի հէր միլլէթ քէնտի մէվճուտիյէթիին թէէմինէ սայ էթմէլի տիր:

3. Միլլի իզթիսատ:

Էվրօփա մէտէնիյէթի հագիզաթէն մէտէնի օլմուշ մը, տէյիլ մի, պիզիմ իչիւն սիւալ պու տէյիլ տիր: Պէշէրիյէթին հալ ը հագըրը պու տըր: Թիւրքիանըն վաղիֆէսի պու Ֆամիլիայա տախիլ օլուպ թիւրք հուգուգընը թիւրք գուլթուրըն վէ թիւրք իզթիսատըր թէէմին էթմէք տիր: Պու հայաթ մանթըզի տիր, վազաա թրաճիք տիր, լաքին պասիթ տիր:»*

ՍԹԱՆՊՕԼ

Շարգտա եօլճուլուգ էթմիշ օլան Գօլօնէլ Հէֆէրնէն Սթանպօլ հագգընտա շէօյլէ եաղըյօր:—

Վազթըլա Ազ Տէնիզ շարգընտա էն մուհիմ թիճարէթ լիմանը պու կիւն էհէմիյէթի նի դայալ էթմիշ տիր: Քրիսթիան թիւճաարլար օրտան չըգարըլմըզ վէ թիճարէթ Փիլիյէ նազլ

* Պու քիթապ հագգընտա միլթալէալարըմըզը պու նուսիէնիմ պաշգա պիր եէրիմտէ վէր միշ իզ:
Յ. Գ. Գ.

օլունմուշ օլուպ՝ պու հալ Սթանպոլըն մալիյէսի
իւզէրինէ ֆէնա թէսիւր էյլէմիշ տիր: Վէրկի
լէր աղըրլաշըպ իւրաճաթ վէ իտիալաթա վէր-
կի գօնուլմուշ: Էճնէպիլէրին թիճարէթ էթմէ-
սինէ պիր չօգ մանիլէր ետիւրլըյօր, վէ էն ու-
ֆազ պէհանէ իլէ ճէզա ի նազտի ալընըյօր: Պիր
էճնէպիտէն օթօմօպիլինի չափուք սիւրտիւյիւ
իչիւն ճէզա ալընմըլ քի 6 այ տըր օթօմօպիլի
չըզարմամըլ իտի: Իզմիրտէ պիր թիւճար ֆազ
լա փուլ ետիւրլաշըպ իչիւն ճէզա ի նազտի
ալընմըլ: Հօթէլլէր փահալը վէ եիւզտէ օն վէր-
կիյէ թապի տիր:

Ասըլ հիւքիւմէթ՝ Խալք Փըրգասը էլինտէ
տիր: Հէր եէրտէ գլիւպլէրի վար, քի օնլարըն
սէօզիւ օլուր: Հէր կիւն եէնի գանուկար իլան
օլուր քի չօղու պիրպիրինէ մուխալիֆ տիր:
Հէր եաֆթա վէ հիսապ Թիւրքճէ օլմալը տըր:
Մէթէպլէրտէ Թիւրքճէ մէճպուրի տիր:

Մէթէպլէրին իմարը իչիւն պիր շէյ ետիւր-
մամըլ տըր: Իքմիր խարապալարը օլտուղու
կիպի տուրույօր: Թիւրքլէր թապիաթլա ասքէր
տիրլէր վէ թիճարէթ պիլմէղլէր: Թիւրքլէր տէ-
յօրլար քի օն սէնէյէ գատար չօգ շէյլէր ետիւ-
ճապլար: Ելըտըզ գաղինօ օլմուշ վէ գուճար,
իչկի տէվմա էտիյօր: Գաղինօյը պիր Իթալիան
աշմըլ: Ալամանլար սիւրիւ սիւրիւ Թիւրքիյա
կիտիյօրլար, վէ օնլարա զիյատէ միւսաատէ
վար տըր:

Թիւրքիւնըն հալը հազըրը քառս հալինտէ
տիր: Մուսթաֆա Քէմալ շէտիտ խտարէ իլէ
Թիւրքլէրի ույանտըրմաղա չալըշըյօր:

ՊԵՅՅԻԻՔ ՊԻՐ ԳՕՆՖԵՐԱՆՍ

Պու՝ պէյն էլ միլէլ ամէլէ իթթիհատը գօն
ֆէրանսը քի Փարիզտէ Օգոստոս 1տէ թէճէմիւ
էյլէտի: Պու հիյէթ իլք տէֆա 1919տա Ամսթէր
տամտա իճթիմա էյլէտիյի իչիւն Ամսթէրտամ
Պէյն էլ Միլէլի իսմի իլէ անըլըյօր: Պու թէշքի-
լաթ Սօսիալիսթ օլուպ՝ պու սէնէ աթիտէքի մէ
սէլէլէրի միւպահէսէ էտէճէք տիր. 1. Թէրք ի
իւրահ, 2. Հարպա գարշը հարաքէթ, 3. Տիւն-
եանըն իգթիսատի աշվալը, 4. Բուս Սօվիէթ
ամէլէ թէշքիլաթընա գարշը թութուլաճաղ մէվ
գի, 5. Պու Գօնֆէրանսըն Ամէրիգա ամէլէ թէշ
քիլաթընա ալապսը, 6. Հէր եէրտէ սէքիզ սա-
աթ իշ, 7. Քեաթիպլէր մէմուրլար կիպի ֆի-
զիգի տէյիւլ Փիքըրի իչէրլէ մէշղուլ օլան ամէ-

լէյէ ալապսը: Կէօրիւլիւյօր քի պու հիյէթ
Բուսիստաքի իլէ պիրլէշմէմիշ տիր, չիւնքի օն-
լար ուճ տէրէճէ Սօվիէթ տիրլէր: Ամէրիգա-
տաքիլէր տախի պիրլէշմէյօրլար, չիւնքի պու
թէշքիլաթ Սօսիալիսթ տիր վէ Ամէրիգանըն 4
միլիօն ամէլէ թէշքիլաթը պունը իսթէմէյօր:
Պու սօն սէնէ գարֆընտա Ինկիլթէրրա ամէլէ
թէշքիլաթը տախի պունտան ուզապլաշմըլ տըր
չիւնքի Ինկիլթէրրա ամէլէսի քէնտի իչէրինէ
տըշարտան պիր միւստախէլէ իսթէմէյօր: Մէմ-
լէքէթ զիյան չէքիյօր նասըլ քի կէչէնքի թէրք
ի էշղալտա կէօրիւլտիւ:

Պէյն էլ միլէլ պու իթթիհատ Ամէրիգա,
Բուսիսա վէ հէփ մէմլէքէթլէրի տախի պէրապէր
ալըր իտէ, տէչէթլի պիր գուվլէթ օլաճազ
տըր: Պազալըմ պու տէֆաքի իճթիմատա նէ կի-
պի ատըմլար ալընաճազ տըր:

ՊԱՂԵՍՏԻՆ ԶԷԼԶԷԼԵՍԻ

Պաղէստին զէլզէլէսինտէն իքի կիւն էվվէլ
էօլիւ Տէնիզին գարպընտան գօյու պիր տիւմէն
չըզմըլ վէ զէլզէլէ էնանսընտա օրասը ետըրըպ
պիր չօգ թաշլար հափայա աթըրմըլ տըր: Էօ-
լիւ Տէնիզին սուլարը 200 մէթրօ գարայա հիւ-
ճիւմ էթմիլէր վէ էթրաֆ պինալարը պասմըլ-
լար տըր: Օ թարաֆլարտա պազը թէփէլէր էն-
միշ, պազը եէրլէրտէ եէնի թէփէլէր եիւքէլ-
միշ: Էն չօգ զիյան չէքէն չէհր Նապուլուս տըր,
սօնրա Լիւթ, Բէմլէ, Երիքով վէ Երուսաղէմ
տիր: Սարսընթը զայէթ շէտիտ իմիշ վէ իքի
սանիյէ սիւրմիւշ, էրթէսի կիւնիւ տախի պիր
գաշ սարսընթը օլմուշ: Սբ. Յակոբ վանքը տա-
ճարը զիյան չէքէմիշ տիր: Եալընըզ վերնա-
տունտա պազը չաթլաղլար վար իմիշ: Պար-
տիղակ տէնիլէն գըմընտա քէմէրլէրտէն թաշ-
լար տիւշմիւշ: Պատրիարքարան վէ վարժարան
պինալարը զիյան կէօրմէմիշ:

Ուստաւորլարըն թաղը էփէյի զէտէլէնմիշ
վէ Երուսաղէմին Հայկական մահալլէսի վէ էմ-
լաքը զէտէլէնմիշ տիր: Գաղթականլար գարշը
պաղէտէ սաքին օլույօրլար, Բէմլէտէքի Հա-
յոց վանքը վէ աղգային միւլքլէր չօգ զիյան չէք
միւլէր: Տեսուշ վէ վանքըն սէքէնէսի շըլդ-
տա գալըյօրլար: Զարար զիյան 2-3000 լիրա
տըր:

Պաղէստին զէլզէլէսինտէ 200 վէֆիյաթ,
356 աղըր ետրալը վէ 375 խաֆիֆ ետրալը վար

տըր: 1000 խանէ խարապ օլմուշ տըր: Անդի-
Յորդանանտա 68 էօլիւ, 102 եարալը վար տըր:

ՍԻՅԱՍԻ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

Փինկեվտէ իւշ տէօլլէթլէր արասընտա տէ-
վամ էտէն պահրի թահտիտ ի գուվլէթ գօնֆէ-
րանսը չօգ չապալալըտան սօնրա պօշա տիւշ-
տիւ: Ինկիլթէրրա իլէ Ամէրիգա պիր եօլ իլէ
անլաշամալօրլար: Ինկիլթլէր գրուագէօրլէրի-
նին սալըսընը վէ գուվլէթինի էքսիլթմէք իս-
թէմէլօրլար: Էն սօնուկտա ճափօնիա պիր թէք
լիք էլլէտի քի Ինկիլթէրրա վէ ճափօն շիմտիքի
գուվլէթինի սաղլասընը վէ Ամէրիգա օնլարա
եէթիլմէք իչլին եէնիլէրինի եափսըն: Եախօտ
Ինկիլթէրրա վէ Ամէրիգանըն 10 պին թօնօլըզ
զըհրըլըրը 12չլր թանէ օլաճագ, ճափօնըն 8
թանէ օլսուկ: Լաքին հիշ պիր գարար վէրիմէ-
յէրէք մէճլիս տաղըմը տըր:

Ամէրիգա իլէ Ինկիլթէրրա արասընտա 100
սէնէտէն պէրրու հարպ օլմատըլընըն զիքրինէ
նիակարա նէհրի իւզէրինտէ Գանատա իլէ Մ.
Ամէրիգա արասընտա պիր քէօփրիւ եափըլըզ
խամինէ Սուլի Բէօփրիւսիլ թէսմիյէ էլլէտի-
լէր: Պու քէօփրիւսին քիւշատը իչլին Ինկիլ-
թէրրա վէլի ի աշտը Փրէնս ալ Ուէլլզ վէ պաշ
վէքիլի Պօլտուկին օրա կիթտիլէր: Ամէրիգա ըէ-
իս վէքիլի Տաուզ վէ սաիրլէր տախի կիտիպ
րէսմի նութըլար իրատ էլլէտիլէր վէ Ամէրիգա
իլէ Ինկիլթէրրա տօսթլուղոնտան պահս էլլէ-
տիլէր:

Մ. Ամէրիգա ըէիսի Գուլիճ 1928տէ եէ-
նիտէն ինթիլապա կիրմէք իսթէմէտիլինի ըէս
մէն իլան էթմիշ տիր: Բիփուպլիգան Փըրզասը
Գուլիճի եէնիտէն նամգէտ գօյմաղա հաղըրլա-
նըլօր իտիլէր: Շիմտի իհթիմալէն թիճարէթ
նաղըրը Հուվըր ըէիս վէքիլի Տաուզ եախօտ
սաղըզ Իլլինօյա վալիսի Լավտըն նամգէտ օլա-
ճագ տըր: Մէչհուր Սագգօ Վանգէթթի մէսէ-
լէսինին եէնիտէն թահգիլթընը Պօսթօն վալի
սի պիթիլիպ գարըընը վէրմիշ տիր: Պու թահ-
գիլթտա Հարվըրտ տար էլ Փինուկը ըէիսի,
Թէքօլօճի փրօֆէսօրը վէ սաիր գաթլար տախի
եարտըմ էթմիշ տիրլէր, ճիւլէսինին գարարը
պու իքի Իթալիան Գօմմիլնիսթլէրին գապա-
հաթլը օլտուղու տըր վէ Օգոստոս 10տա իտամ

էտիլէճէլէր իտի: Պու միւնասիպլէլէ Նիւ
Եօրքտա, Պոսթոնտա, Ֆիլատէլֆիատա ամէլէ
թարաֆընտան միթինկլէր ազա օլունմուշ օլուպ
պու մահպուլարըն ազա պրագըլմասընը թա-
լէպ էլլէտիլէր: Նիւ Եօրք եէր ալթը շմէնտը-
ֆէրինէ իքի եէրտէ 28ինճի սօգագտա պօմպա
գօնուկուպ, եարը կիճէտէ փաթլամը վէ սթա-
սիօնլարը խարապ էթմիշ վէ տէօրթ քիչի եա-
րալանմը տըր: Ֆիլատէլֆիատա պիր քիլիսէ
ալթընա պօմպա գօնուկուպ երգըլմը տըր, քէ-
զա Պալթիմօր պէլլէտիլէր ըէիսինին խանէսի տա-
խի պօմպա իլէ զըսմէն խարապ էտիլմիշ տիր:
Պու ճիւլէսի Սագգօ Վանգէթթի իչլին Գօմ-
միլնիսթլէր թարաֆընտան հիւքիւմէթի թէհ-
տիտ իչլին եափըլըլօր: Պունտան մատա եարըմ
միլիօն ամէլէ կրէվ եափտըլար: Ճէնուպի Ամէ-
րիգա Ֆրանսա, Ինկիլթէրրատա ամէլէ ճէմի-
յէթլէրի Գօմմիլնիսթլէր, Սօսիալիսթլէր, մի-
թինկլէր եափըպ Ամէրիգա հիւքիւմէթինէ միւ-
րէճատթ էլլէտիլէր: Պունտաի հիյէթլէր ըէիսէ
վէ մահքէմէ ի ալիյէ միւրաճատթ էլլէտիլէր:
Հիւքիւմէթ հէր թարաֆլարը փօլիս իլէ մուհա-
ֆազա էտիլօր: Բուսիատան, Ալամանիատան,
Իսվիչէրատան վէ ճիւլէ էվրօփա մէմլէքէթ-
լէրինտէն միւրաճատթլար եաղտըրըլօր քի
պու իքի Իթալիան անարչիսթլէր էօլտիլիւլ-
մէսին: Շիմտիլէր գատար պու տալալա 300 պին
տօլար մասրաֆ օլմուշ տըր վէ 7 սէնէ տիր սիւ-
րինիլօր: Օգոստոս 10տա էլլէքթիք սանտալ-
եասընտա իտամ օլունմաղա գարար վէրիմիշ
իտի իսէ տէ, սօն սաաթտա էլալէթին Մէճլիս ի
ալիսինին թալսիյէսիլլէ վալի իտամը Օգոս-
տոս 22յէ թէէիլի էլլէմէք իւզըրէ էմր վէրմիշ
տիր: Ամէրիգալըլար հէր սէնէ էվրօփատա
650 միլիօն տօլար սարֆ էտիլօրլար իմիշ: պու
մէպլաղըն 250 միլիօնը Ֆրանսալա կիտիլօր: Ամէրիգատա 1919տան 1926յա գատար օթօմօ-
պիլ գաղասընտան էօլէնլէր 137 պին քիչի իմիշ:
Հարպ ը ումուսիտէ էօլէն Ամէրիգալըլար 120
պին իտի: Կէչէն սէնէ 23 պին առէմ էօլմիւշ
տիւր: Ամէրիգանըն Բուսիա իլէ թիճարէթի
սէնէվի 37 միլիօն տօլար օլմուշ տըր: Ամէրի
գատա կիւնտէ 72 միլիօն թէլէֆօն գօնուլմասը
օլուլօր իմիշ:

Ֆրանսա. Միւսիլ Թարտիյօ՝ «Ամէրիգա-
յա օլան պօրմ մէսէլէսի հիշ պիր վէճհէ հալլ
օլունմամը տըր» տէլօր: Ֆօշ էվրօփա հարպը
10-15 սէնէ սօնրա օլաճաղընը սէօլլէլօր վէ պու

տէֆա դատուն, չօճուգ հէր քէս տախիլ օյաճաղընը պիտիտիջօր:— Նիւ Եօրք Եպիսկոպոսը Մէնինկ փարիզտէ վաղ էտէրքէն Ամէրիգա զէն-կինէրինին փարիզտէ գօլայճա պօշանմալարընը թազպիհ էտիպ պու Ամէրիգա վէ Ֆրանսա Ի-չիւն պիւր խէճալէթ տիւր տէմիշ տիւր:— Փարիզտէ պու սէնէ գատունլարըն էլպիսէ մօտասը տիղ-տէն աշաղը ուզուն օլույօր իմիշ:— 850 Տիւրզի ֆամիլեսաը Պաղեստինէ վէ Անդի-Յորդանան հիւքիւմէթինէ կիթմիշէր իսէ տէ գապուլ օլունմայրպ Հիճազա կիթմիշ տիւրէր: Սուլթան Աթրաշըն թապիլէրինտէն 200 քիշի Սիւրիայա տէխալէթ էթմիշ տիւրէր: Սիւրիատա Թիւրք թէպաալըղընը գապուլ էտէնլէր արթըզ Սիւրիայա գապուլ օլմայաճաղլար իմիշ:— Մ. Կամէլէն Տիւրզի տաղը օրտուսունու թէֆթիշէ կիթմիշ տիւր:

Իթալիա պաշ վէքիլի Մուսօլինինին տօղուն-չընըն 44իւնճիւ սէնէ ի տէվրիյէսի իճրա օլունտու: Այնի կիւնտէ Մուսօլինինին տէօրտիւնճիւ չօճուգու տախի տօղմուշ տըր:— Իթալիատա 5 սէնէտէ վէրկիլէր 150 միլիօն տօլար էքսիւմիշ տիւր: Սէքիզ չէշիտ վէրկի գալտըրըմիշ վէ անճազ պիւր Եէնի վէրկի Եանի պէքեսար վէրկիսի գօնուլմուշ տըր: Պու վէրկի իսէ չօճուգլարըն մուհաֆազասընա սարֆ օլունույօր իմիշ:— Վէսուվ տաղը Եինէ թուլթուշուկ լաւա ազըթմաղա պաշլամըշ տըր: Թէրճինիօ տէնիլէն քէօյէ տօղրու ճէհէնէմ տէրէսինտէն լաւա ազըյօր իմիշ:— Մուսօլինի Իթալիատա Պօլշէվիզ թահրիքեսթընա տաիւր իսպաթլար հաղըրլայօր:— Ամէրիգատան Իթալիայա Եօլլանըմըշ օլան Ձիազղիմօ իսմինտէ պիւրի Ֆաշիսթլէրէ մուխալիֆ տէյու 10 սէնէ հապսա հիւքմ էտիւմիշ տիւր:— Իթալիանլար Ֆրանսա հուտուտընա Եաղըն մանօվրա էյլէր իքէն պաղը Ֆրանսըզ քէօյլէրի իւզէրինէ թօփ աթմըշ տըրլար: Հուտուտտան 7000 Ֆրանսըզլար Եէրլէրինտէն չըգարըմըշ տըրլար: Ֆրանսըզլար պու պապտէ Բօմատա իիթարաթտա պուլունտըլար:— Պաղեստին հիմայէսինի Ինկիլիզլէրին Իթալիայա վէրէճէյի սէօյլէնիլիյօր: Պու պապտէ Ինկիլիզլէր թարաֆընտան թէքզիպ Եօզ տըր:— Պէնկաղիտէ սսի արապլար իլէ հարպ օլմագտա տըր: Իթալիանլար թէյյարէ իլէ վուրմուշլար վէ 300 տէ-վէ պիւր չօզ մուհիւմաթ ալըպ 22 ասը էօտիւր-միւշէր տիւր:

Բուխատա Պօլշէվիզ լիտըրլար արասընտա էփէյի մուխալիֆլիք վար: Ձինօվիէվ-Թրօցքի փարթիսի միւֆրիթ Պօլշէվիզլիք թարաֆտարը օլուպ Բիզօվ, Սթալին վէ արգատաշլարը միւլայիմ տիւրլէր: Մուխալիֆլէր Գօմմիւնիսթ Իտարէտէն չըգարըլաճազ տըր: Սթալին պիւր նուլթ իրատ էտիպ, «Հարպա հաղըրլանմալը իզ» տէյօր: «Ինկիլթէրա պիզի մալիյէճէ մուհասէրէ էտիպ, էվրօփատա ալէյհիմիզէ իթթի-ֆազ Եափմազ վէ պիզիմ արամըզտաքի պաղը միլլէթլէրի թէշվիք էթմէք կիպի Եօլլարտա պուլունույօր» տէյօր:— Ուզրանիատա պիւր գաշ Եիւզ քիշի հապս էտիլիպ իտամ էտիւմիշ տիւրլէր: Պունլար պիւր ինգիլապ թէրթիպ էտիյօրլար իմիշ: Բիւս միւտտաի ումումիսինին տէտիլինէ կէօրէ պունլար մուհաքէմէ օլունմուշլար իմիշ:— Մօսկօվանըն Ֆրանսա սէֆի-րի Ֆրանսատա Պօլշէվիզ թահրիքեսթընըն տուրտուրուլմասը իշիւն պիւր նօթա վէրմիշ տիւր: Արթըզ հիշ պիւր տէօվլէթ Բուս հիւքիւմէթի Յիւնճիւ Ինթըրնասիյօնալտան ալը տէյու գապուլ էթմէյօր: Փարիզ Բուս սէֆիլի տախի Մօսկօվայա կիթմիշ տիւր: Վարչապիտատա կէլէն իսպէրլէրէ կէօրէ Բօշնօվ թարաֆընտա Իս-Եան օլուպ Պօլշէվիզ մուհաֆըզ ասքէրլէր Իւզէրինէ հիւճմ էյլէմիշլէր տիւր, ասքէր թէսլիմ օլմուշ տըր:— Ձինօվիէվ, Թրօցքի թարաֆը գուվվէթլէնիյօր իմիշ:

Եուլմա նաղըրլարը էվրօփատա սէյեսհաթ տան տէօնմիւշլէր տիւր: Մուխիթէլիք գապինէ տէվամ էտէճէք տիւր: Եունանիսթանտա էն մուհիւմ մէսէլէլէր Իթալիա իլէ իթթիֆազ, փանկալօս մուհաքէմէսի վէ Պուլղարլարա տէնիզ-տէն պիւր մաիւրէճ վէրմէք մէսէլէլէրի տիւր: Սըրպլար իլէ տախի թամմ պիւր անլայըշ օլմամըշ տըր:

Պուլղար գրալը դայր ի րէսմի օլարագ պիւր գօնթ հալինտէ էվրօփայա սէյեսհաթա չըգմըշ տըր: Հէմշիրէսի պէրապէր տիւր: Գրալըն պիւր փրէնսէս իլէ էվլէնէճէյի սէօյլէնիյօր: Պուլղարլար Պուլղարիատաքի Թիւրք միւլթլէրինի զապթ էտիյօրլար: Պու շէյ Թիւրքլէրին Թրակիատաքի Եափտըղընա մուգապէլէ իմիշ:— Մաքէտօնիա գօմիթլէրի Եինէ ֆաալիյէթէ պաշլամըշ տըրլար: Սըրպ Եունան հուտուտլարընտա վուգուաթ էքսիք տէյիլ տիւր: Պուլղար Սըրպ հուտուտընտա Մաքէտօնիա չէթլէլէրի Եէնիտէն ֆաալիյէթէ պաշլամըշլար տըր: Պօմպալար Ի-

լէ Սըրպ հուտուտընա հիւճմ էտիյօրլար: 16 քի-
շի եարալանմըշ տըր:

Բուճմանիւնըն սիւրկիւն օլան վէլի ի ահտը
Փարիզտէն փէտէրի իշիւն մէտհիյէլէր եազմըշ
տըր: Քէնտիւնի թախթտան իսթիֆասը ճէպ-
րէն օլտուղուլու պէյան էտիյօր, պու եօլ իլէ
թախթտան վազ կէջմէտիյինի պիլտիւրիյօր:
Պրաթիանօ Գարօլը թէհտիտ էտիպ էյէր րահաթ
տուրմազ իսէ 400 պին տօլար վասիյէթի դայպ
էտէճէյինի սէօյլէյօր:

Զին ահվալը պէլլիսիզ պիր հալտէ տիր:
Շու վար քի Պօլշէվիզ թահրիքեաթը սայքի
տուրմուշ տըր վէ օլ պիր Ֆըրգալար պիր պիրի
իլէ անլայըշա կէլմէյէ չալըշըյօրլար: Պօրօտին
Բուսիայա կիթմիշ տիր: Մուհարէպէ չիմտի
տուրղուն հալտէ տիր: Զափօնիանըն Զինտէ
Պօլշէվիզիլէ միւսաատէ էթմէյէճէյի պէյանա-
թը չօգ թէհտիր էթմիշ կէօրիւնիյօր:— Զինտէ
պիր զէլզէլէ վուզու պուլտու քի չօգ գասապա-
լար եէրլէ եէքսան օլտուլար: 100 պին ատէմ
թէլէֆ օլմուշ տըր:

Սթանպօլտան էսօշիէյթըտ Փրէս մուխպի-
րինին եաղտըղընա կէօրէ Քէմալ փաշանըն
Սթանպօլտա կէլմէսի իշիւն հիւքիւմէթ պիր մի-
լիօն լիրա (500 պին տօլար) փարա սարֆ էթ-
միշ: Սթանպօլտա իշիւնիք վէ Փաղիւրիք օ տէ
րէճէտէ իմիշ քի պու մասարաֆ էհալիյի փէրու-
լան էթմիշ, մէմուրլար մաաշ ալամամըշար,
պէլէտիյէ վէ հիւքիւմէթ սանտըղը պօշալմըշ:
Քէմալ փաշայա 8000 տօլարլըզ պիր օթօմօպիլ
հէտիյէ օլունմուշ: Պու նիւմայիշլէր Քէմալըն
մէվգիինի սապիթլէշտիրմէք իշիւն եափըլըյօր
տէնիլիյօր, չիւնքի ազ չօգ խօշնուտըղլըզ վէ
մուխալիֆէթ պաշ կէօսթէրիյօր իմիշ: Եէնի
էնգարէ մէճլիսի ինթիխապընտա 150 ազայը
Քէմալ փաշանըն քէնտիսինին սէջմէսի իշիւն
նալզ Ֆըրգալար սէլահիյէթ վէրմիշ տիր: Շու
հալտէ էնգարէ մէճլիսի մէրքէզտէն թա-
յին օլունմուշ մէմուրլար օլուպ՝ հիշ պիր մու-
խալիֆ գալմայաճազ տըր: Քէմալ փաշա հալա
Սթանպօլտա տըր:— Թիւրքիա իլէ Սէրպիա ա-
րասընտա պիր իթթիֆազ եափըլմագտա իտիյի
սէօյլէնիյօր: Ֆէյզի փաշա էվրօփատան տէօնէր
իքէն Պէլկրատա օղրամըշ վէ պիր անլայըշ օլ-
մուշ տէնիլիյօր: Պու իթթիֆազ իթալիա իլէ
Եոննանա գարըշ տըր:— Թիւրք հիւքիւմէթի
Սթանպօլտա պուլունան 2200 պէյազ Բուսլարը
թարտ էթմէյէ գարար վէրմիշ տիր: Պունլար

Պօլշէվիզիլէրին էլինտէն գաշըպ Սթանպօլտա իլ-
թիճա էտէն Բուսլար տըր:— Սթանպօլտա իսլամ
օլան Քրիստիան վէ Եէհուտիլէրին սայըսը ար-
թըյօր: Պու մուամէլէ եալընըզ միւֆթիւնին
եանընտա իճրա օլույօր իմիշ:— Թիւրքիատա
Իսլամլար տօմուզ էթի եէմէյէ պաշլամըշլար,
հիւքիւմէթ տօմուզ պէսլէմէյի թէշվիզ էտիյօր:
— Քէմալ փաշա էտիրնէ թարաֆլարընտա տա-
խի եօլճուլուզ էտէճէք տիր: Էտիրնէտէ պիր
սարայ հաղըրլանըյօր:— Թէրազը Փէրվէր Ֆըր
գասընա մէնսուպ օրան մէպուսլարը պու տէֆա
սէշիւմէյէճէք տիր: Պունլար Քեաղիմ Գարա-
պէքիւր փաշա վէ արգատաշլարը տըրլար:—
Սթանպօլտա ինկիլիզ մուհիպլէրի նամընտա
թէշքիլ օլունմուշ ճէմիյէթ ազալարը պիրէր
պիրէր թէֆթիշ օլունմուշ: Պունլար 200 քիշի
իմիշլէր:— »Ապագայ« զազէթասընտա եա-
զըլտըղընա կէօրէ շարգի վիլայէթլէրտէ իսլա-
հաթ եափմագ իւզրէ խուսուսի պիր մէմուր
թային օլունմուշ վէ անա իսթէտիյի էհալիյի
պաշգա եէրէ նազլ էթմէյէ սէլահիյէթ վէրիւ-
միշ տիր: Էվվէլքի 1400 Փամիլեա Քիւրտտէն
մատա 400 Փամիլեա տահա սիւրիւմէյէ գարար
վէրիւմիշ: Լաքին Քիւրտլէր տէրալ Աճէմիս-
թանա եա իրագա գաշըյօրլար իմիշ:— Ինկիլ-
թէրրա հիւքիւմէթի հարպ էսնասընտա Թիւրք
էսիրլէրտէն ալտըղը փարալարը կէրի վէրէճէք
իմիշ: Թիւրքիանըն տիւյունը ումումիյէ մէսէ-
լէսի Լօզան ահտնամէսինտէն պէրրու հալլ օ-
լունմամըշ իտի: Պու տէֆա մալիյէ նաղըրը
էվրօփայա կիտիյօր վէ պու մէսէլէյի հալլ է-
տէճէք հէմ տէ պիր իսթիգրազ էտէճէք իմիշ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

Սիվաստա 2000 գատար Հայ պուլունուպ
Սիօն Քահանայ օնլարա հովիւլիք էտիյօր իտի:
Թիւրք հիւքիւմէթի չէհատէթնամէսի եօզ տէ-
յու անը 15 կիւն հապսա հիւքմ էյլէմիշ տիր:
Պատրիարքարան պիր չէհատէթնամէ եօլլամըշ
տըր:— Սիւրիա գաղթականլարընը եէրլէշտիր-
մէք հիյէթի ազասընտան Հարօլտ Պըքսթըն Հա-
լէպէ կիտիպ Առաջնորդ հայր իլէ կէօրիւշմիւշ
տիւր:— Հալէպ Առաջնորդարանը թարաֆըն-
տան Միս Եփէ չէրէֆինէ պիր սօֆրա զիյաֆէ-
թի վէրիւմիշ տիր: Միս Եփէ ճէմիյէթ ի Ազվամ
թարաֆընտան Արապլար վէ Թիւրքլէր եանըն-
տաքի Հայ գըզլարընը վէ էօքսիւզլէրինի թօփ-

Ր Ա Հ Ն Ի Ի Մ Ա

լամազ իւլէ պէօյիւք խըղմէթ էտիյօր:— Տօգթ. փիթ Աթինայա կիթմիշ վէ ազգ. իշխանութիւն-
լէր իւլէ կէօրիւշիւպ խասթա մուհաճիրլէրէ
սարֆ օլունմազ իւզրէ 14,500 տրախմի թէսլիմ
էթմիշ տիր: Տր. փիթ Ամէրիգատաքի տօսթլա-
րընտան տահա փարա կէթիւրէճէյինի վատ էյ-
լէմիշ վէ Ժինէվէ կիթմիշ տիր:— Մր. էչիսըն
Հայաստանտան Պէյրուլթա ավտէթ էթմիշ տիր:
Անըն սէօղիւնէ կէօրէ Հայաստանա հիճրէթ
միւմքինսիդ տիր. օլսա օլսա 20,000 քիշի ան-
ճազ կիտէպիլիւր, օ տա 5 սէնէյէ գատար:—
Սթանպօլտա Գաթօլիք ճէմաաթընըն ինթիխապ
էյլէտիյի միլլէթ վէքիլի Ալէքսան էֆէնտինին
մէմուրիյէթինի հիւքիւմէթ թաստըզ էյլէմիշ
տիր: Շէօյլէքի Գաթօլիք Փաթրիքի Նազլիան
Գեքապայձառ եէրինէ պու օլաճազ տըր:—
Թրօյ Հայ Աւետարանական քիլիսէսինին Հոգա-
րարձու մէճլիսի Բահնիւմայա աօղրու քէնտի
իշթիրաքը հիսսլէրինի կէօսթէրմէք իւզրէ կէ-
չէն Կիրակի (Օգոստոս 7) Միւլէլիֆի Թրոյա
տաւէթ էյլէմիշլէր իտի: Իպատէթ իւրտմէթին
տէն սօնրա Բահնիւմանըն միլլէթտաչարըմըզա
իֆա էթտիյի իւրտմէթ հազգընտա վէրիլէն մա-
լիւմաթ իւզրէրինէ ճէմաաթ Բահնիւմայա \$119
իանէ կտիպ անըն իւլէ մուհաճէրէթտէ պուլու-
նան միւհթաճ պիրատէրլէրինէ Բահնիւմա կէօն
տէրիւմէսինի թալէպ էյլէտիլէր: Թրոյ ճէմա-
աթընա պու ճէօմէրտ իանէլէրի իշիւն մէմնու-
նիյէթիմիդի պէյան էտէր իզ:— Տիկ. Միրինոս
Միսիսեան միւթէվէֆֆա վեր. Ա. Պուլլուր-
ճեան զիքրինէ Պէյրուլթաքի Մամէլթէյն վէ-
րէմիլլէր խասթախանէսինէ կէօնտէրիւմէք իւզ
րէ Բահնիւմա իտարէսինէ 10 տօլար իրսալ էյ-
լէմիշ տիր:— Տիկ. Մէրսիտէն Յարուլթիւնեան
«Եէնի Եէմիլիք» վէրէմիլլէր իտարէսինէ կէօն-
տէրիւմէք իւզրէ պիզէ 10 տօլար իրսալ էյլէմիշ
տիր: Քէզալիք Տիկին Երանի Փազլայան վէ Մր.
Ճէք Ազըլլեան այնի մազսէտ իշիւն 5էր տօլար
կէօնտէրմիշ տիրլէր:— Տօգ. փիթ պու եազըն-
լարտա էրմէնիսթանը զիյարէթ էյլէմիշ օլարազ
աւտէթինտէ Միսիօնէրլէրին Սթամպօլտա վա-
զը օլան պիր իճթիմաընտա տէմիշ տիր:—
«Էօմրիւմիւն 40 սէնէսինի էրմէնիլէր իւլէ կէչիւր
միշիմ վէ պու միւտտէթ զարֆընտա պիր չօզ
էրմէնի րուհպանլարըյլա մուարէֆէմ օլմուշ վէ
անլէրին նէճիպ սէյրէթլէրինէ վազըֆ օլմուշ
ըմ: Պուլլարտան պիրիսի իզմիլլեան Սրբազան
իտի: էրմէնիսթանտա իքէն անըն մէզարընը

զիյարէթ էյլէտիմ: Պանա կէօրիւնիւր քի էրմէ-
նիլէր հազգընտա Ֆէնա թէսաւվուր թէչքիլ
էթմիշսինիզ վէ հաթթա անլէրտէն նէֆրէթ է-
տէրսինիզ: Լաքին սիզէ տէյէյիմ պիրատէրլէր,
քի պու միլլէթին լիյազաթը վար, վէ օ պիզտէն
նէֆրէթ եէրինէ ինսանիյէթիւրվէրանէ շէվզ
վէ մուաւլէնէթ պէքլէր:»

ՊիՋէ ԿէՕՆՏէՐԻԼԷՆ ԳԻԹԱՊ

Նուէր Հայ Բեկորնեքու, Միւլէլիֆի Պրն.
Արմէնակ Արըզեան (Տատէր), Փիյ. 30 սէնթ,
ալմազ իսթէյէնլէր միւլէլիֆէ միւրաճէաթ է-
տէճէք տիր:—

Mr. A. Arukian, 2239 14th St., Troy, N. Y.

ԱՐԱՆԸԼԵՅՈՐ

Պետրոս Մազսուտեան, ասլէն Մարաչլը,
լաքին Մալաթիատա պէօյիւմիւշ: Անտաընըն
իսմի Մարգրիտ վէ փէտէրինին իսմի Կարա-
պետ, պիր զաշ սէնէ էվվէլ Գուպատա պուլու-
նուր իմիշ, էմմիսինին օղլու Լեւոն Մազսուտ-
եան. թարաֆընտան արանըլըյօր: Շու էտրէսէ
եազըլմասը արզու օլունուր:
L.Hekimian, Phar.M., Rue Nayal, Aleppo, Syria,

Մ Ի Ի Ն Տ Ե Ր Ի Ճ Ա Թ

ՊէնՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ.—

Թիւրքլէրին Զիհնիյաթը
Բրիսթիան Բիլիսէլէր Իքթիհատը

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ.—

Տուայա Տէվամ Էտիմիզ
Իսթիյարըլըն Ալամէթի
Սէյլտէն Սօնրա Սապան

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ.—

Պօլէվիլիֆ ՏՕԳ. Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ
Ալաւֆայա սէյյահաթ Կ. Ա. ԿԵՐԹՄԷՆԵԱՆ

ՄԻԻԹԷՆԷՎՎԻ.—

Մուքաֆա Գէմալըն Գիթապը
Իսթանպօլ

Պէօյիւք Պիր Գօնֆէրանս

Պադեստին Զելզէլէսի

ՍԻՅԱՍԻ ԽԱՊԵՐԼԷՐ.—

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ.—